سال (18) اربع 19 نومبر 2025 ع 27 جمادي الاول 1447 ھ صفحا 6 - ملھ 30 روپيه شمارو (59)

ABC THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
ھڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت
حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd: NO-2430-B
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) اربع 19 نومبر 2025 ع 27 جمادي الاول 1447 ھ صفحا 6 - ملھ 30 روپيه شمارو (96)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

اقتصادي رابطا ڪميٽي دفاعي منصوبن لاءِ 50 ارب روپين جي گرانٽ جي منظوري ڏئي ڇڏي

ناڻي وزير سينيٽر محمد اورنگزيب جي صدارت هيٺ اجلاس ۾ قومي سلامتي، دفاع، غذائي تحفظ ۽ پيٽروليم شعبن ۾ سڌارن بابت مختلف سمريز تي غور ڪيو ويو
وفاقي سول آرمڊ فورسز جي استعمال ۾ ايندڙ دفاعي سامان جي مرمت ۽ سار سنڀال لاءِ 10 ڪروڙ 3 لک روپين جي فني ضمني گرانٽ جي منظوري ڏني وئي
سرحدي نگراني، داخلي سلامتي، قانون ۽ نظم و ضبط جي بحالي لاءِ وفاق سول آرمڊ فورسز جي معاونت بابت 84 ڪروڙ 15 لک 60 هزار روپين جي منظوري
اجلاس ۾ پيٽروليم ڊويزن طرفان آف شور تيل ۽ گيس جي کوٽائي جي بلاڪس جي مدي ۾ واڌ ۽ ورڪنگ انٽرسٽ جي منتقلي بابت سمري جو جائزو ورتو ويو

اسلام آباد (اي پي پي) ڪابينا جي اقتصادي رابطا ڪميٽي (اي سي سي) جو اجلاس گذريل ڏينهن هتي ناڻي واري وفاقي وزير سينيٽر محمد اورنگزيب جي صدارت ۾ منعقد ٿيو جنهن ۾ قومي سلامتي، دفاع، غذائي تحفظ ۽ پيٽروليم شعبن ۾ سڌارن بابت مختلف سمريز تي غور ڪيو ويو. اجلاس ۾ گهرو وزارت ۽ نارڪوٽڪس ڪنٽرولجي درخواست تي وفاقي سول آرمڊ
بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

آمريڪا جو سعودي عرب کي ايف-35 ويڙهاڪ جهاز وڪرو ڪرڻ جو اعلان

سعودي ولي عهد شهزاده محمد بن سلمان وائيٽ هائوس ۾ اهم ڳالهين لاءِ پهچي ويو
آمريڪا سعودي عرب کي ايف-35 جهاز ڏيڻ تي راضي ٿي ويو آهي: صدر ڊونلڊ ٽرمپ

واشنگٽن (اي پي پي) آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ چيو آهي ته آمريڪا سعودي عرب کي ايف-35 اسٽيلٿ ويڙهاڪ جهاز وڪرو
بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

صدر پاران خيبر پختونخوا ۾ دهشتگردن کي مارڻ تي سيڪيورٽي فورسز کي خراج تحسين پيش

مُلڪ ۾ پرڏيهي مدد سان ڪم ڪندڙ دهشتگردن جو مڪمل خاتمو ڪنداسين: صدر

پارٽي ڪارندن سميت انهن جي اڳواڻ عالم محسود جو مارجڻ سيڪيورٽي فورسز جي ڪامياب حڪمت عملي آهي
قومي اتفاق راءِ کي خراب ڪرڻ لاءِ ڪنهن به سطح تي ڊيان هٽائڻ جي ڪا به سياسي چالبازي يا ڪوشش برداشت نه ڪئي ويندي

اسلام آباد (اي پي پي) صدر آصف علي زرداري خيبر پختونخوا ۾ ٻن ڪامياب آپريشنن ۾ 15 خوارج کي مارڻ تي سيڪيورٽي فورسز کي خراج تحسين پيش
بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: پيٽروليم واري وفاقي وزير علي پرويز ملڪ سان جرمني جي سفير انا ليپل ملاقات ڪري رهي آهي

پشاور هاءِ ڪورٽ خيبر پختونخوا جي وڏي وزير جي حفاظتي ضمانت ۾ 27 نومبر تائين واڌ ڪري ڇڏي

پشاور (اي پي پي) خيبر پختونخوا جي
بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

سعودي ولي عهد شهزاده محمد بن سلمان کي ايران جي صدر جو خط ملي ويو

رياض (اي پي پي) سعودي ولي عهد شهزاده
بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

آمريڪا کان پاڪستان تائين ڀارت کي سنڌس 7 جهاز ڪيرائڻ جي ياد ڏياريندا رهنداسين: پ پ چيئرمين

اسان ٻئي ڪمري ۾ آزاد ڪشمير جي حڪومت نه هلائينداسين، ذوالفقار علي ڀٽو وانگر کُلي ڪچهري ڪنداسين: بلاول ڀٽو

ڀارت کي هڪ مهيني ۾ جنگي ۽ سفارتي محاذ تي جيڪا شڪست ڏني، ان ڪانپوءِ پاڪستان جو معيار بلند ٿيو ۽ مودي هر هنڌ منهن لڪائي ڦرندو ٿو وتي، دشمن کي شڪست يار رهندي
دهشتگردي خلاف جنگ ۾ سيڪيورٽي فورسز جي آفيسرن ۽ جوانن کي سندن غيرمتزلزل عزم ۽ حوصلي تي سلام پيش ڪريون ٿا، ڀارتي پراڪسي دهشتگردن کي مارڻ وڏي ڪاميابي آهي
ملڪ کي دهشتگردي کان پاڪ ڪرڻ لاءِ سيڪيورٽي فورسز جي "عزم استحڪام" مهم جي مڪمل حمايت ڪريون ٿا ۽ ڀارتي پراڪسيز دهشتگردن ۽ سندن سائين جو صفايو ڪنداسين
پ پ جو بنياد لاهور يا لاڙڪاڻي ۾ نه بلڪ ڪشمير ۾ رکيو ويو هو، بينظير ڀٽو سڄي دنيا ۾ ڪشميرين جي آزادي جي ترجماني ڪئي، جتي سنڌن پگهر ڪرندو اتي اسان جو خون هوندو
۾ پيرا پ پ جو مينڊيٽ چوري ڪيو ويو، پر اسان پنهنجي پرامن سياسي جدوجهد کي جاري رکيوسين، پي ڊي ايم جي دور ۾ فيصلو ورتو پيو وڃي ته اسان قومي مفاد ۾ فيصلو مڃيو هو
اوهان سياست کي ڏيکاريندا آهيو ته وزيراعظم درست نمائندگي نٿو ڪري سگهي، پوءِ عوام احتجاج ڪندو آهي، هاڻي ڪشمير لاوارث ناهي، چوته هاڻ سندن نمائندو فيصل راٺوڙ ۽ بلاول ڀٽو آهن
آزاد ڪشمير حڪومت لاءِ شروعات 6 مهينا سخت امتحان ٿي سگهي ٿو، پر وزيراعظم مسئلا حل ڪندو، هو ڪابينا جوڙي ذوالفقار علي ڀٽو وانگر کُلي ڪچهري ڪندو ۽ ڪنهن ڪرڇ ۾ ويندو
اسلام آباد مان جيڪا به ضرورت هوندي ان لاءِ آئون پاڻ وزيراعظم شهباز شريف سان ملاقات ڪري ڳالهائيندس ۽ اهو حق اسان ڏياريندا سين: پ پ چيئرمين جو وزيراعظم آزاد ڪشمير جي حلف برداري تقريب ۾ خطاب

مظفرآباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پ پ جي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري چيو آهي ته ڀارت کي عبرتناڪ شڪست ڏيڻ بعد سڄي دنيا ۾ پاڪستان جو معيار وڌيو آهي. مظفرآباد ۾ نئين چونڊيل وزيراعظم فيصل راٺوڙ جي تقريب حلف برداري کي خطاب ڪندي بلاول ڀٽو چيو ته ڀارت کي هڪ مهيني ۾ جنگي ۽ سفارتي محاذ تي جيڪا شڪست ڏني ان ڪانپوءِ پاڪستان
بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

پاڪستان ۾ سک برادري لاءِ سهولتن کي يقيني بڻايو پيو وڃي: وزيراعظم

آمريڪا ۾ رهندڙ سک برادري جي تنظيم جي صدر جسديپ سنگهه وزيراعظم سان ملاقات ڪئي
پاڪستان ۾ سکن جون ڪيترين ئي مقدس مذهبي جايون موجود آهن، پاڪستان ياترين جي مهمان نوازي ڪري ٿو
سک برادري جي ڀلائي ۽ سڄي دنيا مان سک ياترين کي وڌيڪ سهولتن جي فراهمي بابت حڪمت عملي جوڙينداسين

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف چيو آهي ته پاڪستان ۾ سک برادري جي مقدس جاين ۽ گوردوارن جي سارسنڀال ۽ هر ممڪن سهولتن جي فراهمي کي يقيني بڻايو پيو وڃي. اهڙن
بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وزيراعظم شهباز شريف آمريڪي سکن جي صدر جسديپ سنگهه کي شيلڊ ڏئي رهيو آهي، قانون وارو وفاقي وزير اعظم نذير تارڙ پڻ موجود آهي

آزاد ڪشمير جي نئين چونڊيل وزيراعظم فيصل ممتاز راٺوڙ حلف کڻي ورتو

اسپيڪر چوڌري لطيف اڪبر نئين چونڊيل آزاد ڪشمير جي وزيراعظم فيصل ممتاز راٺوڙ کان حلف ورتو
تقريب ۾ پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو، گلگت بلتستان جو گورنر سيد مهدي شاهه، فريال ٽالپر اعليٰ سول قيادت ۽ عسڪري اختيارين به شرڪت
آصف علي زرداري، فريال ٽالپر ۽ بلاول ڀٽو زرداري جو ٿورائتو آهيان جن مون کي هي ذميواري ڏني: وزيراعظم آزاد ڪشمير فيصل

مظفرآباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) آزاد جمون ڪشمير جي نئين چونڊيل وزيراعظم فيصل ممتاز راٺوڙ پنهنجي عهدي جو حلف کڻي ورتو حلف برداري جي تقريب ايوان صدر ۾ ٿي جتي آزاد ڪشمير اسيمبلي جي اسپيڪر چوڌري لطيف اڪبر نئين چونڊيل آزاد ڪشمير جي وزيراعظم فيصل ممتاز راٺوڙ کان حلف برداري تقريب ۾
بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد ۾ پاڪستان ۽ فن لينڊ جي وچ ۾ ٻطرفي سياسي مشاورت جو ڇهون دور

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان ۽ فن لينڊ جي وچ ۾ ٻطرفي سياسي مشاورت جو ڇهون دور اسلام آباد ۾ ٿيو. ٻنهي ڌرين
بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

گڏيل قومن پاران شيخ حسينه واجد جي موت جي سزا واري فيصلي تي افسوس جو اظهار

ڊيل قومون (اي پي پي) گڏيل قومن چيو آهي ته بنگلاديش جي اڳوڻي وزيراعظم شيخ حسينه واجد کي انسانيت خلاف ڏوهن
بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

جاپان ۾ ننڍو جهاز ڪري تباهه، 3 ڄڻا اجل جو شڪار

ٽوڪيو (اي پي پي) جاپان جي صوبي فوڪوئوڪا ۾ ننڍو جهاز ڪرڻ سبب جهاز ۾ سوار 3 ڄڻا فوت ٿي ويا. مقامي ميڊيا
بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

ڪي پي ڪي ۾ فورسز جو آپريشن، ڀارت نواز 24 دهشتگرد مارجي ويا

خيبر پختونخواهه ۾ ٻن جُدا جُدا ڪارروائين ۾ ڀارتي حمايت يافته 24 دهشتگرد ماريا ويا: آءِ ايس پي آر
پهرين ڪارروائي ڊيرا اسماعيل خان ضلعي جي ڪلاچي علائقي ۾ ڳجهي ڄاڻ جي بنياد تي ڪئي وئي
اتر وزيرستان جي دته خيل علائقي ۾ ٻي ڪارروائي ۾ سيڪيورٽي فورسز 9 وڌيڪ دهشتگردن کي ماري ڇڏيو

راولپنڊي (اي پي پي) سيڪيورٽي فورسز خيبر پختونخواهه ۾ ٻن جدا جدا ڪارروائين ۾ ڀارتي حمايت يافته فتنه الخوارج جي 24 دهشتگردن کي ماري ڇڏيو آهي پاڪ فوجي جي عوامي لاڳاپن واري شعبي (آءِ ايس پي آر) پاران جاري ڪيل بيان موجب 15 ۽ 16 نومبر تي خيبر پختونخواهه ۾ ٻن
بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

اسرائيلي قابض فوج پاران فلسطيني عوام تي ڏاڍ عالم قانون جي ڀڃڪڙي آهي: پاڪستان

والاريل اولهندي ڪناري ۾ فلسطيني عوام جي خلاف مسلسل پرتشدد ڪارروائين جي شديد مذمت ڪريون ٿا
اهڙي طرح جا قدم عالمي قانون ۽ گڏيل قومن جي لاڳاپيل قراردادن جي واضح خلاف ورزي آهن
پاڪستان ٻه رياستي حل تي ٻڌل منصفاڻي، جامع ۽ پائيدار امن جي حمايت ۾ پنهنجي اصولي موقف جو ورجاءُ ڪري ٿو

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان اسرائيلي قابض فوج ۽ انتهاپسند آبادڪارن پاران والاريل اولهندي ڪناري ۾ فلسطيني عوام جي خلاف مسلسل پرتشدد ڪارروائين جي شديد مذمت ڪئي آهي جنهن ۾ مسجد
بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

پوري قوم پاڪ فوج سان گڏ بيٺي آهي: وزيراعظم

دهشتگردن کي مارڻ تي سيڪيورٽي فورسز کي خراج تحسين پيش
سيڪيورٽي فورسز دهشتگردي خلاف وڏيون ڪاميابيون حاصل ڪري رهيون آهن

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف ڊيره اسماعيل خان ضلعي جي ڪولاچي ۽ اتر وزيرستان ضلعي جي دته
بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

وفاقي گهرو وزير سان آمريڪا جي وقتي سفير جي ملاقات

ڌماڪي سبب مارجي ويل ماڻهن جي وارثن سان همدردي جو اظهار
پاڪستان ۽ آمريڪا جا لاڳاپا دوستي ۽ گڏيل اعتماد تي ٻڌل آهن: گهرو وزير

اسلام آباد (اي پي پي) وفاقي گهرو وزير محسن نقوي سان آمريڪا جي وقتي سفير نيٽلي بيڪر ملاقات ڪئي. وقتي آمريڪي
بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

سينيٽر شيري رحمان جو گهٽ عمر جي شادي خلاف تاريخي قانون سازي تي بلوچستان حڪومت کي خراج تحسين

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان پيپلز
بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وفاقي گهرو وزير محسن نقوي سان آمريڪا جي وقتي سفير نيٽلي بيڪر ملاقات ڪري رهي آهي

پاڪستان ۾ جرمني جي سفير اينا ليپل جو اي پي پي هيڊ ڪوارٽر جو دورو

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان ۾
بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

پاڪستان ۽ ٿائيلينڊ جي وچ ۾ ٻطرفي سياسي مشاورت جو ٽيون دور

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان ۽
بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: مذهبي معاملن ۽ بين المذاهب هم آهنگي وارو وفاقي وزير سردار محمد يوسف مصر جي سفير ڊاڪٽر ايهاب محمد سان ملاقات ڪري رهيو آهي

دهشتگردي جي خاتمي لاءِ پاڪ فوج جو عزم واکاڻ جوڳو آهي: اياز صادق

دته خيل ۾ فتنه الخوارج خلاف ڪامياب آپريشنز تي فورسز کي خراج تحسين
دهشتگردي جي ناسور جي خاتمي لاءِ قومي اتحاد ۽ ادارن وچ ۾ سهڪار اٽڪر آهي

اسلام آباد (اي پي پي) قومي اسيمبلي جي اسپيڪر سردار اياز صادق ڊيره اسماعيل خان ڪلاچي ۽ اتر وزيرستان جي علائقي دته
بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

وفاقي آئيني عدالت نئين گاج ڊيم ڪيس جي ٻڌڻي سومر تائين ملتوي ڪري ڇڏي

اسلام آباد (اي پي پي) وفاقي آئيني
بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

سنڌ جي وڏي وزير پاران آرٽ ايگزيبيشن جو افتتاح، نمائش تخليق ۽ روحانيت جو شاندار ميل قرار

فنڪارن نور علي نور Light Upon Light جي مفهوم کي علامتي شڪلن، خطاطي ۽ مقدس ڊيزائن ذريعي پيش ڪيو آهي: مراد علي شاهه
اهڙيون سرگرميون سماجي هم آهنگي کي مضبوط ڪن ٿيون، نوجوانن کي پنهنجي ورثي سان جڙڻ جا اهم موقعا فراهم ڪن ٿيون
مان اهڙين وڌيڪ ثقافتي ڪوششن جو منتظر آهيان جيڪي تخليق، ڳالهه ٻولهه ۽ اتحاد کي همٿي ڏين

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه ڪيول آرٽ گيلري ۾ Light Upon Light آرٽ ايگزيبيشن جو افتتاح ڪيو جيڪا ريڊيئنٽ آرٽس پاران دعوت هدير جي سرپرستي هيٺ منعقد ڪيل هڪ اهم ثقافتي تقريب آهي. هي نمائش جنهن جي ڪيوريٽر عليفيه عباس علي آهي دنيا جي مختلف ملڪن مان آيل فنڪارن کي گڏ ڪري ٿي ته جيئن الهي
بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: وڏو وزير سيد مراد علي شاهه دعوت هادير پاران ڪرايل نمائش ڏسي رهيو آهي

اسلام آباد: تعليم ۽ ووڪيشنل ٽريننگ جي مملڪتي وزير وجيهه قمر انٽرنيشنل پبلڪ هيلٿ ڪانفرنس کي خطاب ڪري رهي آهي

ڪراچي ۾ ايندڙ هفتي کان ڊبل ڊيڪر ۽ نيون اي وي بسون پهچي وينديون: شرجيل ميمڻ

سنڌ سرڪار ڊسمبر تائين اي وي ٽيڪسي سروس شروع ڪرڻ ۽ هلندڙ سال 500 وڌيڪ بسون خريد ڪرڻ جو ارادو رکي ٿي
سنڌ جي ٻين ضلعن ۾ به جلد پيپلز بس سروس جا نوان روٽ شروع ڪرڻ وڃي رهيا آهيون، جنهن لاءِ آپريشنل تياريون مڪمل ڪيون وڃن
سمورن ڊويزنل هيڊ ڪوارٽرز ۾ عورتن ۽ شاگرديائين جي لاءِ اسڪوٽيز هلائڻ جي تربيت جو سلسلو شروع ڪيو وڃي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ سرڪار سنڌ جي عوام جي لاءِ هڪ ٻي خوشخبري جو اعلان ڪندي ڪراچي ۾ ايندڙ هفتي کان ڊبل ڊيڪر بسون ۽ نيون اي وي بسون روڊن تي آڻڻ ۽ سنڌ جي ٻين ضلعن ۾ پيپلز
بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ آئيني عدالتن جي قيام لاءِ آرڊيننس جاري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ ۾ آئيني عدالتن جي قيام بابت اهم اڳڀرائي ٿي آهي قائم مقام گورنر سنڌ اويس قادر شاهه "دي ڪنسٽيٽيوشنل بينچز آف سنڌ هاءِ ڪورٽ پروسيجر اينڊ پريڪٽس آرڊيننس 2025" تي دستخط ڪري آرڊيننس جاري ڪري ڇڏيو آهي ترجمان موجب آرڊيننس فوري طور نافذ العمل ٿي ويو آهي، جنهن تحت سنڌ ۾ باقاعدي آئيني عدالتون قائم
بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار روس جي نيشنل سينٽر پهتو

ماسڪو (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽
بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

سپريم جوڊيشل ڪائونسل، جوڊيشل ڪميشن ۽ پريڪٽس اينڊ پروسيجر ڪميٽيءَ جي نئين جوڙجڪ

شفافيت ۽ اداري جاتي تسلسل جي اصولن تحت نئين نامزدگيون ڪيون ويون آهن: سپريم ڪورٽ جي پڌرائي
هاڻ عدالتي احتساب، ججن جي مقرري ۽ عدالتي طريقيڪار جي نگرانيءَ ۾ پنهنجو مرڪزي ڪردار جاري رکندو

اسلام آباد (اي پي پي) 27هين آئيني ترميم تحت اهم آئيني ۽ قانوني عدالتي ادارن خاص ڪري سپريم جوڊيشل ڪائونسل (ايس جي سي)، جوڊيشل
بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

ميرپور ماٿيلو ۾ ٻاڙن چوري الزام ۾ ٻن نوجوانن کي ٽنگي وحشياڻو تشدد، جوابدار گرفتار

وڏيري نديم قريشي پنهنجي عدالت لڳائيندي ناصر ۽ سلطان خشڪ تي بي رحماڻو تشدد ڪيو
وڊيو سوشل ميڊيا تي وائرل ٿيڻ بعد ايس ايس پي جو نوٽيس بعد جوابدار ۽ نوجوان گرفتار ڪري ورتو
واقعي جو ڪيس داخل نه ٿي سگهيو هو پوليس ۽ وڏيري کي ڇڏائڻ لاءِ ڀوتار سرگرم، ڳالهيون هلندڙ

ميرپور ماٿيلو (ن ع) ميرپور ماٿيلو ٿاڻي ڪان سنڌ ڀنڊ تي واقع وڏيري علي گوهر ڪاڪليچ جي شادي هال تي گذريل رات هڪ ديگ مبينه طور چوري ٿيڻ جي الزام هيٺ وڏيري نديم قريشي پنهنجي عدالت لڳائيندي ٻن
بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ميرپور ماٿيلو: ٻاڙن پاران ٻن نوجوانن کي سزا طور گارڊر ۾ ٽنگيو ويو آهي

ملير ۾ واڙي جي ڇت ڪري پئي، ڪيترائي جانور مري ويا

پينس ڪالوني ۾ شڪيل ناگوري جي واڙي جي ڇت ڪمزور هجڻ سبب حادثو پيش آيو
ريسڪيو فائر برگيڊ ۽ پوليس جون ٽيمون موقع تي پهچي، ملبو هٽائڻ جو ڪم جاري ڪيو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ملير جي علائقي پينس ڪالوني روڊ نمبر 11 وٽ شڪيل ناگوري جي سال جي واڙي جي
بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

نوشهروفيروز پوليس پاران ذوالفقار ڀهڻ جي گهران ڌاڙي جي جوابدار کي گرفتار ڪرڻ جي دعويٰ

جيسل بلوچ گينگ جي پنجاب جي علائقي جهنگ مان جوابدار عثمان سيال کي گرفتار ڪيوسين: ايس ايس پي
جوابدارن وٽان 53 لک روپيا روڪ، سون ۽ ٻه ڪلاشنڪوف هڪ پسٽل ۽ گوليون هٿ ڪيون ويون آهن
ايم اين اي ذوالفقار ڀهڻ پاران آپريشن ۾ حصو وٺندڙ پوليس آفيسرن ۽ ٽيم کي 25 لک روپيا انعام روڪ جو اعلان

نوشهروفيروز (رپورٽ: شاهد علي چنه) ايم اين اي ذوالفقار ڀهڻ جي گهر ڌاڙي وارو معاملو ٻن ضلعن جي ايس ايس پيز جي ايس ايس پي نوشهروفيروز جي ميٽنگ هال ۾ ايس ايس پي نوشهروفيروز روحل خان کوسو
بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

نوشهروفيروز: پوليس عملدار ڌوهارين جي گرفتاري بابت تفصيل ٻڌائي رهيا آهن

وزيراعظم شهباز شريف جو وزيراعظم آزاد ڪشمير فيصل ممتاز راٺوڙ کي فون، مبارڪباد ڏني

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف آزاد ڪشمير جي نئين
بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

ٻار اسان جو مستقبل آهن، تحفظ هر قيمت تي اسان جي اولين ترجيح آهي: گورنر سنڌ

سماجي شعور کان سواءِ ٻارن خلاف استحصال کي ختم ڪرڻ ممڪن ناهي
جنسي استحصال ۽ تشدد کي روڪڻ لاءِ گورنر هائوس ۾ هڪ خاص سيل قائم ڪيو ويو آهي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ٻارن خلاف جنسي استحصال، زيادتي ۽ تشدد جي روڪٿام جي عالمي ڏينهن تي پنهنجي خاص پيغام
بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ڊيفنس جي فليٽ مان ناري جو ڦاهو کاڌل لاش هٿ

اطلاع تي پوليس پهچي 17 سالن جي زينب جو لاش ڪٽائي اسپتال منتقل ڪيو
شروعاتي طور تي خودڪشي لڳي پئي، وڌيڪ جاچ ڪري رهيا آهيون: پوليس

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي جي ڊيفنس علائقي بدر ڪمرشل جي اسٽريٽ سيون-اي فيز 5 ۾ هڪ فليٽ مان هڪ ڇوڪري جي
بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

ڪلڪ پروگرام ذريعي ڪراچي جي مقامي حڪومتي نظام کي جديد خطن تي ترقي ڏني پئي وڃي: ناصر شاهه

ڪورنگي ۾ هن وقت 10 کان وڌيڪ ميگا ترقياتي منصوبا جاري آهن، ڪيترائي منصوبا مڪمل ٿيڻ جي ويجهو آهن
پيپلز پارٽي نوجوانن کي هٿيار نه پر ڪتاب، ليپ ٽاپ ۽ جديد تعليم فراهم ڪري رهي آهي
شهر جي نئين عمارت ۽ پي وائي ايس ڊي پي جون ڪاميابيون ان ڳالهه جو ثبوت آهن

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪورنگي ميونسپل ڪارپوريشن ڪورنگي جي نئين تعمير ٿيل عمارت جو افتتاح صوبائي وزير بلديات سيد ناصر حسين شاهه ربن ڪٽي ڪيو هي جديد عمارت ڪلڪ پروگرام تحت
بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: اي پي جي ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر سبين عثمان خٽڪ جرمني جي سفير کي شيلڊ ڏئي رهي آهي

ترڪش وفد جي سنڌ مدرسته الاسلام يونيورسٽي ۾ ڀاڪرڪ ريسرچ سينٽر قائم ڪرڻ لاءِ ملاقات

ترڪش وفد ۽ سنڌ مدرسته الاسلام يونيورسٽي ۾ ثقافتي ۽ تعليمي تعاون بابت ڳالهين جو آغاز
ڀاڪرڪ ريسرچ سينٽر جي قيام سان ٻنهي ملڪن جي وچ ۾ دوستاڻا تعلقات مضبوط ٿيندا: وفد

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي ۾ ترڪش ڪواپريشن اينڊ ڪوآرڊينيشن ايجنسي (ٽيڪا) جي نئين سربراهه مسروڪ يوسل
بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

سنڌ گورنمينٽ پرنٽنگ پريس کي 281 ملين روپين جو نقصان، پي اي سي پاران سرڪاري ڇپائي لازمي ڪرڻ جو حڪم

ڪراچي: سنڌ جي صنعت کاتي جي انتظام هيٺ گورنر هائوس ۾ قائم سنڌ گورنمينٽ پرنٽنگ پريس کي سنڌ جي سرڪاري کاتن پاران سرڪاري مواد پرنٽ نه
بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

شهيد بينظير ڀٽو چيئر فنڪشنل نه هئڻ تي پي اي سي پاران ڪاوڙ جو اظهار

چيئر واري منصوبو 13 سال گذرڻ باوجود فنڪشنل ڇو نه ڪيو ويو: نثار کهڙو
چيئر کي فنڪشنل بڻائڻ لاءِ يونيورسٽي انتظاميه کي فوري قدم کڻڻ جي هدايت

ڪراچي: ڪراچي يونيورسٽي ۾ شهيد بينظير ڀٽو چيئر فنڪشنل نه هئڻ تي پي اي سي پاران ڪاوڙ جو اظهار ڪاري ڏينهن
بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: پ پ ايم پي اي نثار کهڙو جي صدارت ۾ پبلڪ اڪائونٽ ڪميٽي جي گڏجاڻي ٿي رهي آهي

سنڌ ۾ تمباکو ۽ نڪوٽين جي استعمال جي خلاف پروگرام منعقد

عورت فائونڊيشن ۽ سنڌ حڪومت پاران تمباکو ڪنٽرول لاءِ جامع پاليسي جو اعلان
صحت کاتي ۽ ايم بي ايز پاران نڪوٽين ۽ تمباکو جي شعبن جي خلاف ڪارروائي جي ضرورت تي زور

ڪراچي (بيورو رپورٽ) عورت فائونڊيشن
بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

شرجيل انعام ميمڻ پاران آزاد ڪشمير جي نئين وزيراعظم فيصل ممتاز راٺوڙ کي مبارڪون

پيپلز پارٽي جي ڪاميابي ڪشميري عوام جي حقيقي فتح آهي: شرجيل ميمڻ
پيپلز پارٽي هميشه ڪشمير جي حقن ۽ ڀلائي کي اوليت ڏني آهي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي سينئر وزير شرجيل انعام ميمڻ آزاد ڪشمير جي نئين چونڊيل وزير اعظم فيصل ممتاز راٺوڙ سان فون تي رابطو ڪيو ۽ آزاد ڪشمير جو وزير اعظم چونڊجڻ تي کيس دل جي گهرائين
بقايا نمبر 40 ڏسو صفحو 2

شهر جي اسپتالن جي چوڌاري سهولتن جي فراهمي کي ترجيح ڏني پئي وڃي: مرتضيٰ وهاب

روڊن جي تعمير ۽ بحالي مڪمل ٿيڻ بعد علائقي ۾ ٽريفڪ جي رواني ۾ نمايان بهتري ايندي
اين آءِ سي وي ڊي ۾ جهڙو وقت بيمارين ۾ مبتلا ٻارن لاءِ 25 نوان بيڊ شامل ڪيا ويا آهن
عباسي شهيد اسپتال جي چوڌاري مختلف روڊن جي مرمت ۽ تعمير جو ڪم تيزيءَ سان جاري آهي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ميئر ڪراچي بيرسٽر مرتضيٰ وهاب عباسي شهيد اسپتال جي چوڌاري روڊن جي تعميري بحالي ۽ بيوٽ
بقايا نمبر 41 ڏسو صفحو 2

ڪراچي اڄ جنهن بدترين حالت ۾ بيٺو آهي، اهو حڪومتي غفلت جو نتيجو آهي: حسنين جوڻاڻ

صوبائي ۽ شهري حڪومت جاڻي واڻي شهر کي بنيادي سهولتن کان محروم رکيو آهي
شهر جا تي ادارا ڪچرو کڻڻ جا دعويدار آهن پر گهٽين اڄ به گندگي سان ڀريل پيون آهن

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي اڄ جنهن بدترين حالت ۾ بيٺو آهي اهو ڪا قدرتي آفت نه پر سالن جي حڪومتي غفلت، ڦرلٽ
بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

ڪراچي يونيورسٽي ۾ ڪي ايس پي پاليسي لاڳو هجڻ غير مناسب آهي: نثار کهڙو

سنڌ جا شاگرد ميرٽ تي داخل ٿيڻ جا مڪمل حق رکن ٿا، پاليسي جو نئين سر جائزو وٺي داخلائون اوپن ميرٽ ۽ سنڌ ڊوميسائل بنياد تي ڪيون وڃن
جيئن نوڪريون سنڌ جي ڊوميسائل تي ميرٽ تحت ڏنيون وڃن ٿيون، تيئن ڪراچي يونيورسٽي ۾ به داخلائون اوپن ميرٽ تي انٽري ٽيسٽ کان پوءِ ٿيڻ گهرجن
پي اي سي اجلاس ۾ 2021ع کان 2023ع تائين داخلائن جو آڊٽ پيرائي ۽ انتظاميه کي ايندڙ اجلاس ۾ پيش رفت رپورٽ جمع ڪرائڻ جو حڪم

ڪراچي (رپورٽ: راهب ڳاهو) پي اي سي ۾ ڪراچي يونيورسٽي انتظاميه پاران اڄا تائين داخلائون ڪراچي سنڌ ۽ پاڪستان (ڪي ايس پي) پاليسي جي بنياد تي ڪرڻ جو انڪشاف سامهون آيو آهي جنهن
بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ رينجرز جي ڪارروائي، هيڪنگ سان لاڳاپيل جوابدار گرفتار

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي جي علائقي سڪندر گوٺ ۾ سنڌ رينجرز خفيه معلومات جي بنياد تي وڏي ڪارروائي ڪندي عالمي
بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

جلالپور پيروالا: مواصلات جو وفاقي وزير عليم خان ڏاڍن ٻوڏن ۾ لڙهي ويل سکر ملتان موٽر وي جي تعميراتي ڪم جو جائزو وٺي رهيو آهي

پاڪستان شنگهائي روح ۽ ان جي عظيم مقصد لاءِ پرعزم آهي: اسحاق ڊار

خطي ۾ پائيدار امن ۽ سلامتي کانسواءِ پائيدار اقتصادي ترقي جي ضمانت نه ٿي ڏئي سگهجي
افغانستان ۾ استحڪام کي يقيني بڻائڻ اسان جي خطي ۾ امن ۽ استحڪام جي تحفظ جي لاءِ لازمي آهي
۽ اختلافن کي خوش اسلوبي سان ڳالهه ٻولهه، سفارتڪاري ۽ گڏيل راءِ سان حل ڪري سگهجي ٿو: نائب وزيراعظم

ماسڪو (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار چيو آهي ته پاڪستان "شنگهائي روح" ۽ ان جي عظيم مقصدن جيڪي جيو پوليٽيڪل ۽ جيو اڪنامڪ شعبن ۾ وڏي تبديلين آڻ
بقايا نمبر 42 ڏسو صفحو 2

راولپنڊي: پاڪستان ۽ زمبابوي جي ڪرڪيٽ ٽيمن وچ ۾ ميچ شروع ٿيڻ کان اڳ سيڪيورٽي اهلڪار پچ ۽ گرائونڊ جي ميٽل ڊيٽيڪٽر ذريعي تلاشي وٺي رهيا آهن

Daily Ibrat Karachi Wednesday 19th November 2025
سال (18) اربع 19 نومبر 2025 ع 27 جمادي الاول 1447 ھ صفحا 6 - ملھ 30 روپيه شمارو (59)
Daily Ibrat Hyderabad Wednesday 19th November 2025

بقايا 1 | اعلان

ڪندو اهو اعلان اهڙي وقت ۾ سامهون آيو آهي جڏهن سعودي ولي عهد شهزاده محمد بن سلمان گڏيل ڏينهن وائيٽ هائوس ۾ اهم ڳالهين لاءِ پهچي رهيو آهي صحافين سان ڳالهائيندي آمريڪي صدر تصديق ڪئي ته آمريڪا سعودي عرب کي ايف-35 جهاز ڏيڻ تي راضي ٿي ويو آهي ۽ هن سعودي عرب کي بهترين اتحادي قرار ڏنو سعودي عرب ڊگهي عرصي کان ايف-35 جهازن کي حاصل ڪرڻ جو خواهشمند رهيو آهي

بقايا 4 | مارجي ويا

الڳ الڳ ڪارروائين ۾ ڀارتي پراڪسي فتنه الخوارج سان تعلق رکندڙ 15 دهشتگرد ماريا ويا. پهرين ڪارروائي ڊيرا اسماعيل خان ضلعي جي ڪلاچي علائقي ۾ دهشتگردن جي موجودگي بابت ڳجهي ڄاڻ جي بنياد تي ڪئي وئي جنهن ۾ سيڪيورٽي فورسز دهشتگردن جي ٺڪاڻن کي مؤثر انداز ۾ نشانو بڻايو هن آپريشن جي نتيجي ۾ دهشتگردن جي اڳواڻ عالم محسود سميت 10 خوارج جهنم پهچايا ويا. اتر وزيرستان جي دتہ خيل علائقي ۾ ٻي ڪارروائي ۾ سيڪيورٽي فورسز 9 وڌيڪ دهشتگردن کي ماري ڇڏيو علائقي کي مڪمل ڪليئر ڪرڻ لاءِ ڪارروايون جاري آهن ته جيئن

اجلاس دوران ڏنل بيان ۾ ڪيو. هن چيو ته ماسڪو جي خوبصورت شهر ۾ ٿيڻ وارو اجلاس ۽ روسي فيڊريشن جي وزيراعظم مشوسٽن جي ميزباني ۾ ٿيڻ منهنجي لاءِ انتهائي خوشي جي ڳالهه آهي هن روس جي گرمجوش، فراخدلي ۽ روايتي مهمان نوازي ۽ ايس سي او جي اجلاس جي لاءِ بهترين انتظامن تي روسي قيادت جا ٿورا مڃيا. نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير اسحاق ڊار چيو ته پاڪستان "شنگهائي

روح" ۽ ان جي عظيم اصولن جي لاءِ پرعزم آهي جيڪي جيو پوليٽيڪل ۽ جيو اڪنامڪ ميدانن ۾ وڏي تبديلين جي اڄوڪي دور ۾ اسان جي گڏيل ڪوشش کي سهارو ڏين ٿا. هن چيو ته گڏريل سال اسلام آباد شنگهائي تعاون جي حڪومتي سربراهن (سي ايڇ جي) اجلاس ۾ وزيراعظم محمد شهباز شريف چيو هو ته معاشي تعاون شنگهائي تعاون جي سرگرمين جو محور آهي.

گورنمينٽ آف سنڌ

واڪن لاءِ گذارش
گڏجز
(ون اينويلپ واڪ طريقيڪار)

ملڪ: پاڪستان

پروجيڪٽ جو نالو: ڪامپيٽيٽو اينڊ لو ايبل سٽي آف ڪراچي (CLICK)

ڪانٽريڪٽ ٽائيٽل: ايڪيوپمينٽ فار لوڪل گورنمينٽ ڊپارٽمينٽ

لون نمبر/ ڪريڊٽ نمبر: 89980-PK

RFB ريفرنس نمبر: PK-LGD-522620-GO-RFB

1. پاڪستان حڪومت ڪي انٽرنيشنل بينڪ فار ريڪنسٽرڪشن اينڊ ڊولپمينٽ (IBRD) کان مقابلي واري ۽ رهائش پذير شهر ڪراچي (CLICK) منصوبي جي قيمت لاءِ ڪريڊٽ مليو آهي ۽ ان مان حاصل ٿيندڙ آمدني جو ڪجهه حصو مقامي حڪومت کاتي لاءِ سامان جي معاهدن جي تحت ادائيگين تي لاڳو ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو. هن معاهدي لاءِ قرض وٺندڙ سڌو سنئون ادائيگي جي ورچ جي طريقي کي استعمال ڪندي ادائيگين کي پروسيس ڪندو، جيئن ورلڊ بينڪ جي سيڙپڪاري منصوبي جي فنانسنگ لاءِ ورچ جي هدايتن ۾ بيان ڪيو ويو آهي.
2. ڪراچي جو مقابلي وارو ۽ رهائش لائق شهر (CLICK، مقامي حڪومت جو کاتو هاڻي هيٺ ڏنل شين لاءِ اهل واڪ ڏيندڙن کان مهربند واڪ طلب ڪري ٿو.

Lot	Details	Quantity
1	High End Laptop	8
	Laptop	14
	Desktop Computer with UPS and LED 23 Inch	25
	Routers	10
	IP PABX	3
	IP Phones	12
	Microsoft Office	30
	Color Printer, Heavy Duty	4
	Printers 3 in 1	12
	Scanners	6
	Video Conferencing System	3
	Portable Storage Media 2 TB	6
	Portable Storage Mediat 256GB	20
	Paper Shredder	10
	Projector Screen	2
	Projector	2
	Installation, Testing & Commissioning	1
2	LED Screen 55 Inch	10
	Power Extension Wires	20
	Standing AC 24000 BTU	8
	AC 18000 BTU	20
	AC 12000 BTU	10
	Photocopier 30 PPM	3
	CCTV IP Camera + NVR +2 TB Storage	25
	Bracket Fans	15
	Water Dispensers	5
	Fridge	4
	Microwave Oven	3
	Electric Kettle	15
	UPS 5kva with Battery Back up	6
	Hand Dryers	6
	DSLR Camera with Tripod	3
	Wall Clock	8
	Installation, Testing & Commissioning	1

واڪ ڏيندڙ هڪ يا وڌيڪ لاٽ لاءِ واڪ ڏئي سگهن ٿا جيئن واڪ ڏيندڙن کي هدايتون (ITB) ۾ واڪ دستاويزن ۾ بيان ڪيو ويو آهي پر لاٽ جو جائزو انفرادي طور تي ڪيو ويندو.

3. واڪ قومي مقابلي واري واڪ (NCB) جي طريقيڪار ذريعي ڪيون ويندون جيئن عالمي بينڪ جي خريداري جي ضابطن ۾ بيان ڪيل آهي IPF قرض وٺندڙن لاءِ: سيڙپڪاري جي منصوبي جي مالي مدد ۾ خريداري سامان، ڪم، غير صلاحڪار ۽ صلاحڪار خدمتون جولاءِ 2016، نظرثاني ٿيل نومبر 2020 ("خريداري ضابطا")، ۽ سيني اهل واڪ ڏيندڙن لاءِ کليل آهي، جيئن خريداري جي ضابطن ۾ بيان ڪيل آهي. ان کان علاوه، مهرباني ڪري پيراگراف 3.14 ۽ 3.15 جو حوالو ڏيو جيڪي عالمي بينڪ جي مفادن جي ٽڪراءَ تي پاليسي کي بيان ڪن ٿا.
4. دلچسپي رکندڙ اهل واڪ ڏيندڙ وڌيڪ معلومات ڪامپيٽيٽو اينڊ لو ايبل سٽي آف ڪراچي، "پروگرام ڊائريڪٽر، CLICK"، info@click.gos.pk کان حاصل ڪري سگهن ٿا ۽ هيٺ ڏنل ايڊريس تي آفيس جي ڪلاڪن دوران 0930 کان 1630 تائين واڪ دستاويزن جو معائنو ڪري سگهن ٿا.
5. دلچسپي رکندڙ واڪ ڏيندڙ انگريزي ۾ واڪ دستاويزن جو هڪ مڪمل سيٽ هيٺ ڏنل ڏنل ايڊريس تي تحريري درخواست جمع ڪرائڻ ۽ "پروگرام ڊائريڪٽر CLICK" جي حق ۾ 10،000 رپيا ناقابل واپسي فيس جي ادائيگي تي خريد ڪري سگهن ٿا. ادائيگي جو طريقو صرف روڪ هوندو. دستاويز ذاتي طور تي پڻ گڏ ڪري سگهجي ٿو. واڪ دستاويز https://click.gos.pk/tender تي ڏسي سگهجن ٿا.
6. واڪ 19 ڊسمبر 2025 تي 02:30 وڳي يا ان کان اڳ هيٺ ڏنل پتي تي پهچايون وڃن ۽ انهن سان گڏ ڪل واڪ جي قيمت جو 2% واڪ سيڪيورٽي جي ضمانت يا ان جي برابر رقم پي آرڊر / بينڪ گارنٽي / ڊمانڊ ڊرافٽ جي صورت ۾ آزاد طور تي تبديل ٿيندڙ ڪرنسي ۾ هجڻ گهرجي.
7. واڪ 19 ڊسمبر 2025 تي منجهند 02:30 وڳي هيٺ ڏنل پتي تي واڪ ڏيندڙن جي نمائندن ۽ ڪنهن به شخص جي موجودگي ۾ عوامي طور تي کوليون وينديون. اليڪٽرانڪ واڪ جي اجازت نه هوندي. دير سان پهتل واڪ رد ڪيا ويندا. واڪ ڏيندڙن کي گذارش آهي ته اهي پنهنجون بهترين ۽ آخري قيمتون ڏين ڇو ته ڪا به ڳالهه ٻولهه متوقع ناهي.
8. مٿي ڄاڻايل ايڊريس هيٺين ريت آهي:

ڊپٽي پروجيڪٽ ڊائريڪٽر
ڪامپيٽيٽو اينڊ لو ايبل سٽي آف ڪراچي (CLICK)
فرسٽ فلور، DMC سائوٿ آفيس، حقاني چوڪ
آرام باغ، ڪراچي 75600، پاڪستان
Tel: +92-21-99218874-5 INF/KRY/3836/25

Aitchison College Admissions for Academic Year 2026-27

Application Form for the New Admissions along with relevant information is available on the College website www.aitchison.edu.pk.

under the Admissions category

PRINCIPAL

Email: admission@aitchison.edu.pk

آفيس آف دي ايگزيڪيوٽو انجنيئر
بلڊنگس ڊويزن نوشهروفيروز

فون نمبر: 0242_920029

NO.XEN/B/T.C/1032 OF 2025 Dated:14_11_2025

تصحيح

هن آفيس پاران جاري ٿيل ٽينڊر اين آءِ ٽي نمبر TC/G-55/959 تاريخ 17-10-2025 جيڪو اڳواٽ مختلف اخبارن ۾ شايع ٿيو ۽ ايس پي پي آر اي جي ويب سائيٽ تي لڳايو ويو هو.

تنهن جي واڪ کولڻ، پيش ڪرڻ جو شيڊيول هيٺين ريت آهي.

پڙهو:

پيش ڪرڻ جي تاريخ ۽ وقت: 03-12-2025 منجهند 12:00 وڳي تائين

کولڻ جي تاريخ ۽ وقت: 03-12-2025 منجهند 1:00 وڳي تائين

جڏهن ته ٻيا شرط ۽ ضابطا ساڳيا رهندا.

ايگزيڪيوٽو انجنيئر
بلڊنگز ڊويزن نوشهروفيروز

INF-KRY.NO.3852/2025

I WORK FOR SINDH
www.iwork4sindh.com
JOB PORTAL BY
INFORMATION DEPARTMENT

روزاني
عبرت

ايڈيٽوريل

هي ۽ نفرتن جي سياست جو دور ناهي!

صفحو 4

جاويد نقوي

بهار چوڏن ۾ ڪاميابي بعد پاڪ. پارٽ تڪرار ۾ گهٽتائي ايندي؟

صفحو 4

27هين ترميم ۽ پيپلز پارٽي

محمد خان ابڙو

صفحو 4

شهزادي پرڪڙي

صفحو 4

ٻيدل مسرور جي گهر مان تيل چوري!

صفحو 4

فارن شوگر مل شيخ پرڪير جي انتظاميه جي مزدور دشمن پاليسين خلاف تحريڪ تيز

ڪمند جي پيڙهائي واري ڏينهن ڏرڻي جي تياريون جي سلسلي ۾ وڪيل برادري جون گڏجاڻيون جاري

برطرف مزدورن جي بحالي سميت پيا حق چني ويندا سين، ڏرڻي جون تياريون مڪمل آهن: ايڊووڪيٽ جي ايم لغاري

حيدرآباد: ايڊووڪيٽ جي ايم لغاري ميڊيا سان ڳالهائيندي

سجاول ضلع پوليس طرفان منشيات فروشن خلاف ڪارروايون

4 ڪلو ڪن وڏيڪ چرس ۽ 30 لٽر ديسي شراب سميت 4 ڄڻا گرفتار

منشيات خلاف آپريشن ۾ وڏيڪ تيزي آندي پٺي ويچي: پوليس ترجمان

سجاول (ڊ ر) سجاول ضلع پوليس طرفان منشيات فروشن جو خاتمو ڪرڻ لاءِ هلايل سلسلو جاري ۽ منشيات فروش ڪلي وڏي ڪن ڪلو ڪن وڏيڪ چرس ۽ 30 لٽر ديسي شراب ڦر برآمد. پوليس ڏانهن ڪيل ڪاروائي جي ترجمان موجب، ايس ايڇ او لاڙڪاڻي غلام مصطفيٰ سولنگي ڪنڊيو جي ڳچ ڳهار راهه رود تي ناڪو قائم ڪيل ڪارواڻي دوران ڪندي منشيات فروش ڪندي منشيات فروش صدف علي ڪنڊيو ۽ ڪندي منشيات فروش عبدالڪريم جاروڪر کي 1100 ڪلو چرس سميت گرفتار ڪري ڪيس داخل ڪيو ويڇايو. ايس ايڇ او لاڙڪاڻي غلام مصطفيٰ سولنگي ڪنڊيو جي ڳچ ڳهار راهه رود تي ناڪو قائم ڪيل ڪارواڻي دوران ڪندي منشيات فروش ڪلي وڏي ڪن ڪلو ڪن وڏيڪ چرس ۽ 30 لٽر ديسي شراب ڦر برآمد. پوليس ڏانهن ڪيل ڪاروائي جي ترجمان موجب، ايس ايڇ او لاڙڪاڻي غلام مصطفيٰ سولنگي ڪنڊيو جي ڳچ ڳهار راهه رود تي ناڪو قائم ڪيل ڪارواڻي دوران ڪندي منشيات فروش صدف علي ڪنڊيو ۽ ڪندي منشيات فروش عبدالڪريم جاروڪر کي 1100 ڪلو چرس سميت گرفتار ڪري ڪيس داخل ڪيو ويڇايو. ايس ايڇ او لاڙڪاڻي غلام مصطفيٰ سولنگي ڪنڊيو جي ڳچ ڳهار راهه رود تي ناڪو قائم ڪيل ڪارواڻي دوران ڪندي منشيات فروش ڪلي وڏي ڪن ڪلو ڪن وڏيڪ چرس ۽ 30 لٽر ديسي شراب ڦر برآمد. پوليس ڏانهن ڪيل ڪاروائي جي ترجمان موجب،

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
روزاني عبرت
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو ٻليور پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانہ عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقاعده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

اربع 19 نومبر 2025ع

هيءُ نفرتن جي سياست جو دور ناهي!

صحت واري وفاقي وزير مصطفيٰ ڪمال طرفان تازو ڏنل بيان نہ رڳو سنڌ جي سياسي فضا کي ڏڪارو ڪيو آهي، پر هڪ ڀيرو ٻيهر اهو تاثر وڌائي ڇڏيو آهي تہ ايم ڪيو ايم سڀ ڪجهہ وڃائڻ باوجود نفرتن جي پراڻي سياست جو سهارو وٺڻ کان باز نٿي اچي. ڪراچيءَ ۾ ڳالهائيندي جڏهن هن پيپلز پارٽيءَ کي خبردار ڪيو تہ جيڪڏهن بلدياتي نظام بابت ڳالهہ نہ ڪئي وئي تہ "ارڙهين ترميم بہ ختم ٿي سگهندي ۽ سنڌ ۾ نئون صوبو بہ نهندو"، تڏهن اهو صاف ظاهر ٿي ويو تہ ايم ڪيو ايم پنهنجي پراڻي حڪمت عملي ڏانهن موٽي آئي آهي. جنهن ۾ ڌمڪيون، ورهاست جا اشارا ۽ سنڌي- غير سنڌي جي ورهاست ذريعي سياست کي داغدار ڪرڻ سڀ کان اڳيان هوندو آهي. سوال اهو آهي تہ ايم ڪيو ايم آخر ڪيستائين نفرتن جو ڪنيو ڪاٺيندي رهندي؟ ۽ سنڌ کي ورهائڻ جي ڳالهين سان ملڪ ۽ قوم کي خطري ۾ وجهي پنهنجو بچاءُ ڪندي رهندي؟ مصطفيٰ ڪمال جي ڳالهين مان هڪ ڳالهہ واضح آهي تہ ايم ڪيو ايم، جيتوڻيڪ پاڻ کي هاڻي وفاقي سطح تي ذميوار جماعت طور پيش ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿي، پر اندر ۾ اها ئي پراڻي سوچ زنده آهي. هو هڪ پاسي بلدياتي نظام، 26هين ۽ 27هين آئيني ترميم، پنجاب اسيمبليءَ جي حمايت ۽ ٻين پارٽين جي حمايت جو ذڪر ڪري ٿو پر ٻي پاسي سنڌ جي ورهاست بابت اهڙا جملا بہ چوي ٿو جيڪي ڪنهن بہ ذميوار سياستدان کي نہ چوڻ گهرجن. جيڪڏهن واقعي مقصد بلدياتي نظام کي مضبوط ڪرڻ آهي تہ پوءِ سنڌ کي ڌمڪائڻ ۽ ورهائڻ جو ڇا جواز؟ پنهنجي سياست ۾ تاريخي طور ايم ڪيو ايم انهن لمحن ۾ سڀ کان وڌيڪ ورهاست وارا بيان ڏيندي رهي آهي، جڏهن انهن جي سياسي حيثيت ڪمزور ٿي رهي هجي. ڪراچيءَ ۾ سندن ووٽ بئنڪ گهٽجي رهيو هجي، اندروني اختلاف ٻاهر اچڻ لڳندا هجن يا پارٽيءَ ۾ قيادت بابت سوال اُٿن. اهڙي هر وقت ۾ اهي سنڌ جي ورهاست يا نئين صوبي جو نعرو هڻي عوامي جذبات کي ڀڙڪائڻ جي ڪوشش ڪندا آهن. هن ڀيري بہ شايد حال ساڳيو آهي.

ڪراچي رڳو معاشي مرڪز ناهي، بلڪ سنڌ جي دل آهي، جتي مختلف ٻولين ۽ نسلن جا ماڻهو گڏجي رهن ٿا. هن شهر کي اقتصادي مشن طور پيش ڪرڻ ۽ ان کي سنڌ کان الڳ مفادن سان جوڙڻ هڪ پراڻي تقسيم پسندي واري سوچ آهي. جنهن جو مقصد صرف هڪ نسل کي ٻئي کان الڳ ڪري سياست بچائڻ هوندو آهي. ڪراچيءَ جا ماڻهو خواه اهي ڪا بہ ٻولي ڳالهائيندڙ هجن، سنڌ جي وحدت سان جڙيل آهن. انهن سان جيڪا ناانصافي ٿئي ٿي، ان جو سياسي حل آهي، ورهاست جو نعرو نہ. ايم ڪيو ايم جي اها دعويٰ تہ بلدياتي نظام بابت سندن جدوجهد هاڻي پوري ملڪ جو مسئلو بڻجي وئي آهي، ضرور غور لائق ڳالهہ آهي. پر ان جدوجهد کي ورهاست وارن بيانن سان ڳنڍڻ سندن سياسي نيت کي مشڪوڪ بڻائي ٿو. سنڌ هڪ تاريخي، ثقافتي ۽ آئيني وحدت آهي. هن زمين جي مٽيءَ ۾ هزارين سالن جي سڃاڻپ سمايل آهي. ورهاست جي ڳالهہ هن خطي جي ماڻهن لاءِ هڪ زخم آهي، جيڪو هر ڪجهہ عرصي بعد هو تازو ڪري ڇڏيندا آهن. سنڌ جا ماڻهو وسيلن جي ورهاست، اختيارن جي مقامي سطح تائين پهچ ۽ منصفاڻي گورننس ضرور چاهين ٿا، پر انهن مان ڪنهن بہ هڪ ماڻهوءَ کي اهڙي سياست قبول ناهي، جنهن ۾ سندن وطن جي وحدت سان کيڏيو وڃي. پاڪستان اڳ ئي سياسي ۽ معاشي بحرانن مان گذري رهيو آهي، اهڙي وقت ۾ وفاقي وزير پاران اهڙا بيان ڏيڻ جن ۾ 18هين ترميم ختم ڪرڻ ۽ سنڌ کي ورهائڻ جو اشارو هجي، بيحد خطرناڪ آهي. اهو نہ صرف صوبن جي وچ ۾ بداعتمادي وڌائيندو، پر سڄي ملڪ ۾ انتشار پيدا ڪري سگهي ٿو. سنڌ ۾ اهڙا جملا باهہ جو ڪم ڏين ٿا ۽ جيڪي ماڻهو اهو چون ٿا تہ اهي صرف بلدياتي نظام جي ڳالهہ ڪري رهيا آهن انهن کي چڱيءَ طرح سوچڻ گهرجي تہ لفظ ڪڏهن ڪڏهن هٿيار کان وڌيڪ نقصان پهچائين ٿا. وقت اچي ويو آهي تہ ايم ڪيو ايم پنهنجي سياست جي سمت تبديل ڪري. جيڪڏهن واقعي سنڌ جي ماڻهن لاءِ ڪجهہ ڪرڻو آهي تہ پوءِ ورهاست وارن نعرا ڇڏڻا پوندا. اصل مسئلن کي حل ڪرڻ لاءِ محنت، منصوبہ بندي ۽ گڏيل سياسي ڪم جي ضرورت آهي، نہ ڪي ورهاست، نفرت ۽ ڌمڪين واري سياست جي.

بيدل مسرور جي گهر مان ٿيل چوري!

شهزادي پرڳڙي

بيدل مسرور بدوي جنهن جو اصل نالو بيدل بخش مسرور آهي، سنڌ جي فن ۽ ادب جو هڪ روشن ستارو آهي، 11 جولاءِ 1947ع تي شڪارپور ۾ سندس جنم ٿيو. ايم اي سنڌي جي ڊگري حاصل ڪئي. 1974ع ۾ ايم اي سنڌي دوران شڪارپور جي لئبررين ۾ رکيل ڪتابن جو ڪيٽلاگ عنوان سان مونوگراف لکڻ سان پنهنجي علمي صلاحيتن جو اظهار ڪيو ان کان پوءِ سندس زندگيءَ جو سفر ادب، موسيقي ۽ ٽيليويزن سان جڙيل رهيو.

1974ع کان بيدل مسرور پاڪستان ٽيليويزن ڪارپوريشن سان وابستہ ٿيو. جتي پاڻ ڪوئيٽا سينٽر تي پنج سال پروڊيوسر طور ڪم ڪيو ۽ بعد ۾ اسلام آباد هيڊ ڪوارٽر ۾ ڊپٽي ڪنٽرولر جي حيثيت سان ڪم ڪيو. ٿورو وقت پي ٽي وي نيشنل جو پروگرام مئنيجر پڻ رهيو. جولاءِ 2007ع ۾ پي ٽي وي ڪراچي سينٽر تان سينيئر پروڊيوسر طور رٽائر ٿيو. هن پنهنجي پيشہ ورانہ زندگيءَ ۾ سنڌي، اردو ۽ براهوي زبانن ۾ ڪيترائي پروگرام تيار ۽ پيش ڪيا، جن مان ڪيترن تي ڪيس چار گولڊ ميڊل ۽ پي ٽي وي ايوارڊ مليا. سندس مشهور پروگرامن ۾ 'هٿين گل مينڌي' ۽ 'محبتون کي سفير' شامل آهن، جيڪي سنڌي شاعرن جي اردو ڪلام تي مبني آهن. بيدل مسرور روايتي صوفياڻي شاعري ڳائڻ سان گڏوگڏ سنڌي موسيقيءَ ۾ جدت آڻڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو آهي. خاص طور تي شيخ اياز، امداد حسيني، استاد بخاري، قمر شهباز ۽ ٻين وڏن شاعرن جي شاعريءَ کي مختلف راڳن ذريعي پنهنجي تخليقي انداز ۾ پيش ڪرڻ سان سنڌي موسيقيءَ ۾ نئون رنگ ڀريو. سندس چار آڊيو ڪيسٽون بہ مارڪيٽ ۾ موجود آهن. جيڪي موسيقي ۽ شاعريءَ جي شائقن لاءِ قيمتي اثاثو آهن. سندس تصنيفون پڻ ادب جي دنيا ۾ نمايان مقام رکن ٿيون. 'راڻي' (ناوليٽ 1971ع)، 'پوڄنا جو سفر' (ڪهاڻيون 1988ع)، 'چاهتن جي ٿواتي تي' ۽ 'آءِ لو يو' (ٻہ جاڙا ناول 1999ع) ۽ بعد ۾ 'چاهتن جي ٿواتي تي' (2018ع) ۽ 'آءِ لو يو' (2020ع) ڇپيا. بيدل مسرور ترجمي ۾ بہ نمايان رهيو. جن ۾ 'قلوپطره' (اردو ناول جو ترجمو 2005ع) ۽ ڪرشن چندر جي ٽن ناولن جو ترجمو شامل آهي. هن جا ڪتاب ادبي تنقيد ۽ ترتيب ۾ پڻ اهميت رکن ٿا. جيئن 'ساگر جي لهرن تي'، 'پيار جو تڪندو'، 'بيدل نامو' ۽ 'ڪليات مسرور' وغيره.

سندس خاندان پڻ ادبي ۽ فنون لطيفہ سان جڙيل آهي. سندس زال بينا سنڌي ڊرامن جي مشهور اداڪاره آهي، جڏهن تہ پٽ پارس مسرور ٽي وي اداڪار ۽ پاڪستان آرٽس ڪائونسل ۾ هدايتڪاري ۽ اداڪاريءَ جي تربيت تي مامور آهي. ٻيو پٽ ڪليات مسرور فلم ڊائريڪٽر ۽ ڪمرشل پروجيڪٽس ۾ سرگرم آهي. بيدل مسرور هن وقت سچل ڳوٺ ڪراچي ۾ رهائش پذير آهن. تازو بيدل مسرور سان هڪ اڻوڻندڙ واقعو پيش آيو سنڌي ادب ۽ موسيقيءَ جي هن بلند مرتب شخصيت جي گهر ۾ چور داخل ٿي 70 لک رپيا چوري ڪري ويا. رقم، جيڪا گيهہ جي دٻن ۾ لڪائي وئي هئي، چورن جو نشانو بڻجي وئي. بيدل مسرور ٻڌائي ٿو تہ چورن کي خبر هئي تہ رقم گيهہ جي دٻن ۾ آهي. انهيءَ ڪري انهن خاص دٻن کي هدف بڻايو. چوريءَ واري رات بيدل مسرور آرٽس ڪائونسل ۾ پنهنجي پٽ جو ڊرامو ڏسڻ ويو هو. جڏهن رات جو گهر واپس آيو تہ دروازو کوليو تہ سامان وکريل پيو هو ۽ هڪ دٻو جنهن ۾ 30 لک رپيا هئا، غائب هو. ٻئي ڏينهن جڏهن هو پوليس وٽ چوريءَ جي رپورٽ داخل ڪرائڻ لاءِ ويو تہ معلوم ٿيو تہ ٻيو دٻو جنهن ۾ 40 لک رپيا هئا، پڻ چور کڻي ويا هئا. چور، جيڪي عقبي دروازي کان داخل ٿيا، صرف مخصوص دٻو ئي کڻي ويا. جنهن تي پوليس شڪ ڪري رهي آهي تہ اهو ڪم ڪنهن ويجهي شخص جي مدد سان ڪيو ويو. ڊي ايس پي صادق اوڍو جو چوڻ آهي تہ چوري منصوبابنديءَ سان ڪئي وئي ۽ ان ۾ صرف گهريل رقم جو هدف رکيو ويو. بيدل مسرور ۽ سندن خاندان لاءِ هي واقعو تمام ڏکيو ۽ حيران ڪندڙ آهي، چو تہ هو سمجهندو هو تہ رقم لڪائڻ جو اهو محفوظ طريقو آهي.

هن واقعي سان سنڌ جي مشهور فنڪار، شاعر ۽ موسيقار جي زندگيءَ ۾ هڪ ناخوشگوار موڙ آيو آهي، پر سندس ادبي ۽ موسيقي خدمات سنڌي سماج ۾ اڄ بہ روشن مثال آهي. بيدل مسرور جي ڪردار ۽ ڪم نہ رڳو سنڌي ادب ۽ موسيقيءَ کي نئون رنگ ڏنو پر مستقبل جي نوجوانن لاءِ هڪ سبق پڻ آهي تہ هنن تخليق ۽ علم سان ماڻهو سماج ۾ پنهنجي جاءِ حاصل ڪري سگهي ٿو ان کان سواءِ، بيدل مسرور جا پروگرام ۽ موسيقيءَ جا تجربا سنڌي ثقافت کي بين الاقوامي سطح تي متعارف ڪرائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪن ٿا. سندن تخليقيت ۾ روايت ۽ جديديت جو ميل هجڻ انهن کي خاص بڻائي ٿو ڪيترائي محقق ۽ موسيقيءَ جا شاگرد بيدل مسرور جي ڪم مان سبق وٺندا آهن ۽ سنڌي موسيقيءَ ۾ جدت آڻڻ جي ڪوشش ڪن ٿا.

آمريڪا جي فضائن مان

بنگلاديش ۾ تاريخ جو پلٽجندڙ صفحو ۽ آدم شڪن اقتدارن جو انجام!

راجا زاهد اختر خانزاده

وقت ڪڏهن بہ هڪ جهڙي تي ٽڪيل نٿو رهي. طاقت جا ايوان، ڀلي ڪيترا بہ اوچا ڇونہ هجن، سندن ڇانو هميشہ قائم نٿي رهي سگهي. انسان ۽ اقتدار جو ناتو بہ ان مٽيءَ وانگر آهي جيڪا برسات جي پهرين بوند پوندي ئي پنهنجو روپ، پنهنجو رخ ۽ پنهنجو انجام بدلائي ڇڏيندو آهي. پر اسان جي خطي جا حڪمران هميشہ اهو وساري ويهندا آهن تہ زمين صدين تائين سڀ ڪجهہ سهندي ضرور آهي پر هڪ ڏينهن اهو مظلوم قرض ضرور لاهي ٿي.

اڄ بنگلاديش ۾ ٻن ڦاهين ۽ ٽن عمر قيدن جو جيڪو فيصلو ٿيو، تنهن رڳو هڪ عدالت جو رڪارڊ درست نہ ڪيو پر سڄي ڏکڻ ايشيا جي سياست جا بنياد لوڏي ڇڏيا آهن. هي رڳو هڪ عورت جي زوال جو قصو ناهي پر سڄي خطي جي فرعونن لاءِ ناقابل فراموش پيغام آهي. پندرهن سالن تائين تخت تي ويٺل شيخ حسينہ واجد اڄ ڏوهاري قرار ڏني وئي آهي. جيڪا ڪالهہ ڊرونز ۽ هيليڪاپٽرن ذريعي شاگردن تي فائرنگ جو حڪم ڏيندي هئي، اڄ دهليءَ جي ڪنهن پوش گهٽيءَ ۾ بند دروازن جي پويان پناهہ جي تلاش ۾ ويٺل آهي.

هندستان جا حڪمران جن ڪيس ڪڏهن پنهنجي حڪمت عملي وارو اثاثو سمجهيو هو اڄ ساڳي عورت انهن لاءِ بار بڻجي چڪي آهي. برطانيا سندس سياسي پناهہ جي درخواست رد ڪري ڇڏي، آمريڪا سندس ويزا منسوخ ڪري ڇڏي ۽ هاڻي بنگلاديش هندستان کان سندس حوالگيءَ جو مطالبو ڪري رهيو آهي. دهليءَ جي پاليسي سازن جي چهرن تي پکڙيل ساڪن خاموشي ٻڌائي رهي آهي تہ تاريخ هڪ ڀيرو ٻيهر سيني کي بي نقاب ڪري ڇڏيو آهي.

بنگلاديش جي انٽرنيشنل ڪرائمز ٽريبونل هي سخت فيصلو اهڙي وقت ٻڌايو آهي، جڏهن ڍاڪا جون گهٽيون اڃا تائين انهن رت جي ڦڙن جي گواهي ڏئي رهيون آهن. جيڪي شاگردن جي جسمن مان وهيا هئا. عدالت صاف لفظن ۾ لکيو تہ حسينہ واجد احتجاج ڪندڙ نوجوانن کي پنهنجي طاقت جي چڪيءَ ۾ پيسيندي رهي. پنجاهہ سالن بعد هڪ ڀيرو ٻيهر هن ملڪ دنيا کي ڏيکاريو آهي تہ مظلوم جو ساهہ حاڪم جي تخت کان وڌيڪ طاقتور هوندو آهي.

فيصلي کان پوءِ ڍاڪا جون گهٽيون جشن سان ڀرجي ويون. قومي جهنڊن جون قطارون لهرائڻ لڳيون. ماڻهن جي چهرن تي اها روشني هئي، جيڪا رڳو ان وقت جنم وٺي ٿي، جڏهن ڪنهن قوم کي پهريون دفعو انصاف جي خوشبوءِ محسوس ٿئي. ڪي مظاهرين شيخ مجيب جي گهر کي ڊاهڻ جو مطالبو ڪري رهيا هئا. اهو گهر جيڪو ڪڏهن مقدس علامت سمجهيو ويندو هو اڄ عوام جي غضب جو مرڪز بڻجي چڪو آهي.

هڪ پل لاءِ تاريخ پنهنجو قد اوچو ڪري سڄي خطي کي آئينو ڏيکاري ڇڏيو آهي. پاڪستان، هندستان، سري لنڪا، نيپال، سڀني لاءِ هيءَ لحظو غور ڪرڻ جهڙو آهي، ڇو تہ هيءَ رڳو بنگلاديش جي ڪهاڻي ناهي، هي ڏکڻ ايشيا جي اها گهري لڪير آهي، جيڪا هر آمر جي پيشانيءَ تي ڪنهن نہ ڪنهن ڏينهن ضرور نروار ٿئي ٿي.

هي پهريون دفعو ناهي، دنيا جا وڏا وڏا بادشاهہ ۽ آمر اهڙي طرح زوال ڪائي ويا.

حسني مبارڪ پنهنجن ئي ماڻهن جي هٿان ڪِرندي ڏٺو.

قذافي اهو ئي سمجهندو رهيو تہ سندس خيمن جو طاقتور پاڇو ڪيس هميشہ بچائيندو.

فرانڪو گمان ڪندو رهيو تہ سندس لوهہ جو پنجو وقت کي روڪي وٺندو.

مارڪوس خيال ڪندو رهيو تہ سندس زال جا هزارين جوتا سندس بادشاهت جو ثبوت آهن.

۽ پنوشي دعويٰ ڪندو رهيو تہ تاريخ سندس لوهہ جي حڪومت جو رستو بدلائي نٿي سگهي.

پر تاريخ سڀني کي ڪوڙو ثابت ڪيو. اقتدار جو هر فرعون پنهنجي رعونت جي وزن هيٺ دفن ٿيو.

تنهنڪري اسان دنيا جي موجوده حڪمرانن کي چئون ٿا تہ ياد رکو وقت هميشہ هڪ جهڙو نٿو رهي. اڄ جيڪي ڪجهہ توهان هن عوام سان ڪريو ٿا، سڀاڻي جڏهن اوهان جو وارو ايندو تہ اهو ئي عوام اوهان جا ڪپڙا بہ لاهي ڇڏيندو چو تہ ظلم جو پهريون ڏوهہ مظلوم کي خاموش ڪرائڻ هوندو آهي ۽ آخري ڏوهہ ظالم جو پنهنجو ڳلو پاڻ گهٽڻ هوندو آهي.

جن حڪمرانن پنهنجي ماڻهن جا خواب وڪرو ڪيا، سندن خوشيون ڳنڍين ۾ ٻڌيون، سندن سوالن کي غداري چئي جيلن ۾ اڇلايو انهن لاءِ بہ هي لمحو هڪ دائمي سبق آهي. حسينہ واجد پهريون دفعو سن 1971 ۾ هندستان ۾ پناهہ ورتي. اندرا گانڌيءَ جي دور ۾ ڇهہ سال محفوظ رهي. اڄ ٻيهر ساڳي ڌرتيءَ تي آسمان ڳولهي رهي آهي. پر تاريخ پناهہ ڏيندڙن کي بہ معاف نٿي ڪري. جيڪو ڪنهن ڏوهاريءَ کي پنهنجن ديوارن جي اندر لڪائيندو آهي، سو بہ انصاف جي ڪٽهڙي کان بچي نٿو سگهي.

بنگلاديش جي عبوري سربراهہ ڊاڪٽر محمد يونس هن کي تاريخي فيصلو قرار ڏنو آهي. هي رڳو سياسي نہ پر هڪ روحاني فيصلو پڻ آهي. اهڙو فيصلو جيڪو ڪنهن قوم جي گڏيل روح مان اڀري ٿو. اهڙو فيصلو جيڪو ٻڌائي ٿو تہ قومون جڏهن جاڳنديون آهن تہ تخت بہ ڪِري پوندا آهن ۽ محل بہ خالي ٿي وڃن ٿا.

شيخ حسينہ واجد هن فيصلي کي رد ڪندي چيو آهي تہ حساب اسان بہ وٺنداسين. پر قومن جي حساب ڪتاب ۾ هڪ وڏو فرق هوندو آهي. حڪمران پنهنجي وقت جو حساب وٺندو آهي، جڏهن تہ قومون صدين جو حساب وٺنديون آهن ۽ قوم جو حساب ڪڏهن معاف نٿو ٿئي.

اڄ جيڪو ڪجهہ ڍاڪا ۾ ٿيو آهي، اهو سڀ ڪجهہ سڀاڻي ڪنهن بہ ملڪ جي گاديءَ واري هنڌ تي ٿي سگهي ٿو. ۽ جيڪو ڪجهہ حسينہ سان ٿيو، اهو سڀ ڪجهہ انهن سياسي درٻارين سان پڻ ٿي سگهي ٿو جيڪي اڄ پنهنجي ضمير جون قبرون کوٽي رهيا آهن ۽ ظلم سان گڏ ظالم جا ساٿي بڻيل آهن. اقتدار جي راند هر دفعي هڪ اصول تي ختم ٿيندي آهي تہ جڏهن عوام جاڳي پوندو آهي تہ باطل جو پاڇو بہ پاڻ کي بچائي نٿو سگهي.

وقت تمام طاقتور آهي پر قومون وقت کان بہ وڌيڪ طاقتور ٿينديون آهن ۽ جڏهن عوام جو وقت اچي ٿو تہ نہ بنگلن جا در بچن ٿا نہ ايوانن جون پٿيون قائم رهن ٿيون.

هي فيصلو رڳو هڪ ملڪ جو نہ پر دنيا جي سڀني حڪمرانن لاءِ هڪ الاهي سڏ آهي. جيڪي پاڻ کي قانون کان بالاتر سمجهن ٿا. هي اعلان آهي تہ اقتدار هميشہ امانت هوندو آهي ۽ امانت ۾ خيانت ڪندڙ ڪڏهن بہ سلامت نٿا رهن.

27هين ترميم ۽ پيپلز پارٽي

محمد خان ابڙو

پاڪستان جي سياست ۾ شايد ڪڏهن بہ ايترو فيصلائتو لمحو نہ آيو هجي، جيترو اهو وقت اهم هو جڏهن 27هين آئيني ترميم پارليامينٽ مان منظور ٿي ۽ باقاعدي قانون بڻجي نافذ ٿي وئي. اِهو اُهو موڙ هو جنهن نہ رڳو رياست جي اندر طاقت جي توازن کي نئين سر ترتيب ڏنو پر ساڳئي وقت پاڪستان پيپلز پارٽي جي تاريخي موقف کي بہ هڪ طرح سان قبول ڪيو تہ هن ملڪ ۾ مستقل سياسي استحڪام جو واحد رستو مضبوط، شفاف ۽ غيرجانبدار آئيني نظام مان ئي گذري ٿو. پيپلز پارٽي جي نقطہ نظر کان هي ترميم رڳو ڪا قانوني شق نہ آهي، پر هڪ سياسي اعتراف آهي، اهو اعتراف تہ گذريل ٽن ڏهاڪن دوران هڪ طرفي عدالتي فيصلن، جوڊيشل ايڪٽوازم ۽ مخصوص انداز جي احتساب ملڪ جي سياست کي شديد نقصان پهچايو آهي ۽ هاڻي ان کي درست ڪرڻ جو وقت اچي چڪو آهي. 27هين آئيني ترميم جي منظوري ڪانپوءِ هڪ نئين دور جي شروعات ٿي چڪي آهي. پيپلز پارٽي لاءِ هن ترميم جي اهميت ان ڪري بہ وڌيڪ آهي جو هي قدم انهن پراڻن زخمن کي ڀرڻ جي شروعات آهي، جيڪي عدالتن جي غيرمتوازن روين پارٽي کي ڏنا هئا. اها ساڳي پيپلز پارٽي آهي، جنهن جي قيادت کي 1990ع واري ڏهاڪي ۾ نہ صرف سياسي انتقام جو نشانو بڻايو ويو، پر عدالتي فيصلن جو وزن اڪثر انصاف جي بدران سياسي خواهشن ۽ دٻاءَ جي پلڙي ۾ نظر ايندو هو. محترمہ بينظير ڀٽو خلاف هلايل ڪيس هجن يا آصف علي زرداري جون طويل نظر بنديون، هر مرحلي تي عدالتن جون ڪيترين ئي ڪاروائيون سياسي بڻيل نظر آيون ۽ انصاف پسماندگي جو شڪار ٿيو.

اهو ئي پس منظر آهي، جنهن ۾ 1990ع واري ڏهاڪي جو بدنام زمانو 'جسٽس ملڪ پاسپورٽ' وارو واقعو اڄ بہ ماضيءَ جي انهن اونداهين جي ياد ڏياري ٿو. اِهو اُهو وقت هو جڏهن هڪ جج جي فيصلي تحت آصف علي زرداري کي قصوروار قرار ڏنو ويو، پر پوءِ جڏهن حقيقتون سامهون آيون تہ ثابت ٿيو تہ اهو جج نہ رڳو سياسي اثر هيٺ هو پر مبينا طور سفارتي پاسپورٽ وٺڻ جهڙا ناجائز فائدا حاصل ڪرڻ جو خواهشمند بہ هو. پوءِ سوال اڀريو تہ اهڙو انصاف آخر ڪنهن لاءِ هو؟ ۽ ڪنهن خلاف؟ هن واقعي پيپلز پارٽي کي جتي طرح اهو احساس ڏياريو تہ عدالتي مشينري کي ڪيئن طاقتور سياسي ڌڙا پنهنجي هڪ طرفي بيانيي کي قانوني جواز ڏيڻ لاءِ استعمال ڪري سگهن ٿا. ان ئي تاريخي تسلسل ۾ 27هين آئيني ترميم جي منظوري پيپلز پارٽي لاءِ رڳو هڪ آئيني تبديلي نہ، پر هڪ علامتي ڪاميابي بہ آهي. هن ترميم سان ججن جي مقرري، سندن عدالتي اختيار ۽ آئيني تشريح ڪرڻ جي عمل کي نون بنيادن تي ترتيب ڏنو ويو آهي. پيپلز پارٽي ڪيترن سالن کان اهو مطالبو ڪندي رهي هئي تہ عدالتي نظام کي سياست جي اندروني ۽ ٻاهرين دٻاءَ کان ڇوٽڪارو ڏياريو وڃي ۽ هاڻي اها ڳالهہ قانون جو حصو بڻجي چڪي آهي. اِها ترميم آئيني عدالت جو قيام، ججن جي تبادلن ۾ شفافيت ۽ صوبن جي نمائندگي جو متوازن ڪرداريقيني بڻائي ٿي، اهي سڀ نقطا پيپلز پارٽي ڪيترن ئي سالن کان اٿاريندي رهي آهي. بيشڪ ڪجهہ معاملن تي پيپلز پارٽي کي اصولي خدشا هئا، خاص طور تي 18هين ترميم جي تسلسل ۽ صوبائي خودمختياري جي بچاءَ بابت پر اها حقيقت واضح آهي تہ 27هين ترميم جي آخري شڪل ۾ صوبن جي حقن کي هٿ نہ لاتو ويو. اهو ئي نقطو پيپلز پارٽي لاءِ بنيادي حيثيت رکي ٿو ۽ 18هين ترميم جي 'روح' برقرار رهڻ سان اهو يقين بہ پختو ٿيو تہ گهٽ ۾ گهٽ هن محاذ تي جمهوريت سان ڪو ڌوڪو نہ ٿيو آهي. اهو ڪامياب نتيجو پيپلز پارٽي جي اصولي سياست، ان جي مزاحمت ۽ ان جي ڳالهين جي سياسي حڪمت عملي سبب ممڪن ٿيو. پر هاڻي اصل سوال اِهو آهي تہ 27هين ترميم آخر ملڪ جي سياسي ۽ عدالتي ماحول ۾ ڪهڙي تبديلي آڻيندي؟ پيپلز پارٽي جو موقف آهي تہ هاڻي وقت اچي ويو آهي تہ عدالتون پنهنجي اصل ذميواري، آئيني نگراني ۽ غير جانبدار انصاف تائين محدود رهن. ماضي جي تجربن ثابت ڪيو آهي تہ جڏهن عدالتون سياسي فيصلا ڪرڻ لڳن ٿيون، تڏهن نہ رڳو سياست ۾ غيريقيني صورتحال پيدا ٿئي ٿي، پر سليقي سان عدليہ جو وقار بہ مجروح ٿئي ٿو. اهو ئي سبب آهي جو پيپلز پارٽي هميشہ چئي ٿي تہ عدالتون فيصلو ڪن، پر اهو فيصلو آئين جي روشني ۾ هجي، نہ ڪنهن دٻاءَ يا سياسي لابيءَ جي خواهش تحت. هن ترميم ڪانپوءِ اميد پيدا ٿي آهي تہ هاڻي سڀ سياسي جماعتن لاءِ هڪ جهڙا موقعا پيدا ٿيندا. ملڪ اڳ ئي انهيءَ ٻٽي معيار جو وڏو نقصان ڀوڳي چڪو آهي، جنهن ۾ ڪنهن هڪ اڳواڻ تي معمولي الزام بہ سياسي ڦاسي جو سبب بڻجي ويندو هو، جڏهن تہ ٻين اڳواڻن خلاف پڪا ثبوت بہ وقت، طاقت يا اثر رسوخ جي ڌوڙ ۾ لڪي ويندا هئا. پيپلز پارٽي جو خيال آهي تہ هن ترميم ڪانپوءِ ڪو بہ جج ماضي وانگر ڪنهن طاقت يا دٻاءَ جي بل تي 'مسلط ٿيل' فيصلو نہ ڪري سگهندو. آئيني عدالت جو قيام ۽ شفاف مقرريءَ جو نظام سياسي انتقام ۽ ٻنهي پاسن واري عدالتي انصاف کي ختم ڪرڻ طرف اهم قدم آهي. پر پيپلز پارٽي جو سفر هتي ختم نٿو ٿئي. قانون تہ ٺهي ويو آهي، پر اصل امتحان ان تي پورو عمل ڪرائڻ جو آهي. جيڪڏهن هن ترميم تي ساڳئي سنجيدگيءَ سان عمل ٿيو، جنهن سان اهو منظور ٿيو هو تہ پاڪستان جو سياسي مستقبل وڌيڪ روشن ٿي سگهي ٿو. پر جيڪڏهن هي ترميم بہ رڳو ڪتاب جي هڪ صفحي تائين محدود ٿي وئي، يا ان تي عمل ڪرڻ دوران روايتي ادارتي رڪاوٽون سامهون اچي ويون، تہ پوءِ هي سڌارو بہ صرف ڪاغذن ۾ لکيل هڪ خواهش بڻجي رهندو. عملي تبديلي ۾ بدلجي نہ سگهندو. پيپلز پارٽي اڄ بہ اهو ئي چوي ٿي جيڪو اڳ چوندي آئي آهي. 'رياست کي سياست کان مٿانهون رکو عدالت کي آئين جو وفادار بڻايو ۽ صوبن کي انهن جو حق ڏيو. جيڪڏهن پاڪستان کي اڳتي وڌڻو آهي تہ اهو ئي رستو آهي.' 27هين آئيني ترميم هاڻي رياست کي هڪ نئون موقعو ڏنو آهي پنهنجين پراڻين غلطين مان سکڻ جو، پنهنجا زخم ڀرڻ جو ۽ مستقبل بهتر بڻائڻ جو. پيپلز پارٽي هن موقعي کي ڀليڪار ڪري ٿي، پر گڏ ئي اُن تي ڪڙي نظر بہ رکندي تہ ڪٿي اهي ئي پراڻيون قوتون اُن کي پنهنجي خواهشن جي مطابق موڙڻ جي ڪوشش نہ ڪن، ڇو تہ هن ملڪ جي سياست تمام گهڻو وقت ضايع ڪيو آهي، هاڻ وڌيڪ غلطين جي گنجائش نہ آهي.

بِهار چونڊن ۾ ڪاميابي بعد پاڪ-ڀارت تڪرار ۾ گهٽتائي ايندي؟

جاويد نقوي

بهار جي چونڊن مان جيڪي سبق مليا آهن، انهن جا اثر ملڪ جي اندر تہ ضرور پوندا، پر اهي اثر پاڙيسري ملڪن لاءِ پڻ دلچسپيءَ جو سبب بڻجندا ۽ انهن کي غور سان ڏٺو ويندو. اپريل ۾ جڏهن وزيراعظم نريندر مودي پهلگام ۾ ٿيندڙ دهشتگرديءَ جي واقعي جي ردعمل طور چونڊ ماحول ۾ پاڪستان سان جنگ جو نعرو هنيو تہ اها ڪوشش چونڊن جي نتيجن تي اثر انداز ٿيڻ جي لاءِ ڏٺي وئي ۽ اسان سڀ ان صورتحال کان واقف آهيون. جيڪڏهن واقعي جنگي ماحول ۽ ان ڪانپوءِ پاڪستان سان چئن ڏينهن واري سخت تڪرار نريندر موديءَ جي جماعت کي چونڊن ۾ وڏو فائدو پهچائڻ ۾ مددگار ثابت ٿيو آهي تہ پوءِ سوال اٿي ٿو تہ ڇا بهار ۾ موديءَ جي قيادت هيٺ هلندڙ نيشنل ڊيموڪريٽڪ الائنس جي ڪاميابي سرحدي ڇڪتاڻ کي وڌيڪ وڌائيندي؟ يا هاڻي جڏهن پاڪستان سان محاذ آرائيءَ جو انتخابي مقصد حاصل ٿي چڪو آهي تہ ڇا تڪرار ۾ گهٽتائي ايندي؟ يا پوءِ مودي بهار چونڊن ۾ حاصل ڪيل ڪاميابيءَ کي ايندڙ سال ٿيندڙ اهم مغربي بنگال جي چونڊن ۾ ساڳي حڪمت عملي اختيار ڪرڻ لاءِ استعمال ڪندو؟

موديءَ جي حامي ۽ مخالف ٻنهي جو چوڻ آهي تہ هڪ يا ٻن فوجي واقعن حقيقت ۾ وزيراعظم کي چونڊن ۾ فائدو پهچايو دعويٰ ڪئي پئي وڃي تہ پلوامہ حملي ۽ ان ڪانپوءِ پاڪستان سان ٿيل فضائي جهڙپ 2019ع جي چونڊن ۾ نريندر موديءَ جي جماعت کي سياسي فائدا پهچائڻ ۾ مددگار ثابت ٿي. ان ڳالهہ جي پرواهہ نہ ڪريو تہ انهن جهڙپن ۾ ڪجهہ شيون ڀارت جي حق ۾ نہ هيون، جيئن پلوامہ حملي ڪانپوءِ هڪ ڀارتي پائلٽ جي پاڪستان ۾ شرمناڪ گرفتاري ۽ وڏي پيماني تي اها دعويٰ تہ پاڪستان آپريشن سندور/ بنيان مرصوص ۾ ڪيترائي ڀارتي جهاز تباهہ ڪيا ويا، جن جي ڳالهہ صدر ڊونلڊ ٽرمپ بہ ڪئي. حڪومت نواز ٽي وي چينلز انهن مناظرن کي يا تہ نظرانداز ڪري ڇڏيو يا ان کي وڏي ڪاميابي ٻڌائي عوام جي سامهون پيش ڪيو هڪ اهڙو مثال بہ آهي، جيڪو اهو خيال ڪمزور ڪري ٿو تہ چونڊن ۾ ڪاميابي لاءِ جنگ هميشہ مددگار ثابت ٿيندي آهي. من موهن سنگهہ نومبر 2008ع ۾ ممبئي حملي ڪانپوءِ جارحاڻو ردعمل نہ ڏئي بہ ٻيو ڀيرو وزيراعظم چونڊيو ويو هو جنگي ڌمڪي ڏيڻ جي بدران، هن پنهنجي گهرو وزير کي تبديل ڪيو ۽ دهشتگرديءَ کي منهن ڏيڻ ۽ پاڪستان سان لاڳاپا بهتر ڪرڻ لاءِ پُرامن طريقا اختيار ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. من موهن سنگهہ مصر ۾ پنهنجي پاڪستاني هم منصب سان ملاقات دوران ڪشمير سان گڏ بلوچستان تي بہ ڳالهيون ڪرڻ لاءِ آمادگي ظاهر ڪئي، پر اها تجويز ٻنهي پاسن جي اسٽيبلشمينٽ طرفان رد ٿي وئي. ڀارتي اپوزيشن پارٽيون بهار جي نتيجن تي شڪايتون ڪري رهيون آهن. ڪانگريس پارٽي ڀارتيہ جنتا پارٽي (بي جي پي) ۽ ان جي اتحادين جي 'غير معمولي 90 سيڪڙو ڪاميابي جي شرح' تي حيرانگي جو اظهار ڪري رهي آهي، يعني اين ڊي اي جن سيٽن تي چونڊون وڙهيون، انهن مان 90 سيڪڙو ۾ فتح حاصل ڪئي.

ڪانگريس جو چوڻ آهي تہ اڳواڻي وزيراعظم راجيو گانڌي آڪٽوبر 1984ع ۾ پنهنجي ماءُ جي قتل کان پوءِ لوڪ سڀا جي 514 سيٽن مان 404 سيٽون کٽيون هيون، پر اهي بهار جي چونڊن ۾ اين ڊي اي جي دعويٰ ڪيل 90٪ ڪاميابيءَ جي شرح تائين نہ پهچي سگهيا. ان مان اشارو ملي ٿو تہ چونڊن جي عمل ۾ بي ضابطيون ٿي سگهن ٿيون.

هتي بہ اهم مسئلا آهن، جن کي اپوزيشن کي حل ڪرڻو پوندو پهريون، جيڪڏهن چونڊن جي نتيجن ۾ مبينہ ڌانڌلي ٿي آهي تہ اها خراب خبر ناهي. ان جو مطلب آهي تہ ڀارت کي گهٽ ۾ گهٽ فاشزم جو ڪو فوري خطرو ناهي، ڇاڪاڻ تہ فاشزم لاءِ عوامي حمايت ضروري آهي، جنهن لاءِ بي جي پي کي اڃا محنت ڪرڻي پوندي. ٻيو جيڪڏهن فوجي ڪاررواين چونڊن جي نتيجن تي اثرانداز ٿيڻ لڳن تہ ڀارت وڌيڪ عسڪريت پسند ٿي سگهي ٿو، جنهن سان هندوتوا لاءِ اثر ۽ رسوخ حاصل ڪرڻ آسان ٿي سگهي ٿو ٻنهي حالتن ۾ وڏو سوال اهو آهي تہ اپوزيشن وٽ موديءَ جي طاقتور ساڄي ڌر جي حڪومت کي چيلنج ڪرڻ لاءِ ڇا منصوبا آهن؟

راهول گانڌي ۽ ان جي ٽيم موديءَ دور حڪومت ۾ ڪجهہ سنگين انتخابي بدعنوانين جي تحقيق ڪئي آهي. انهن اليڪشن ڪميشن تي بي ضابطي ۾ ملوث هجڻ جو الزام پڻ لڳايو. تحقيق جا نتيجا دلچسپ ۽ غور طلب آهن. جن ۾ هڪ مثال برازيلي هيئر ڊريسر لارسا نيري جو ڪيس آهي، جنهن جون تصويرون ڀارت جي ووٽر لسٽن ۾ شامل هيون. پر هي اهم تحقيق ڪرڻ کان پوءِ، راهول گانڌي جي پارٽي پنهنجي هڪ مقامي اتحادي سان سيٽن جي ورهاست بابت بحث ڪندي پنهنجي ساک کي نقصان پهچايو ۽ ان جهڳڙيءَ ۾ ٻنهي ڌرين کي نقصان ٿيو. بهار جي چونڊن جا نتيجا مڪمل پس منظر کان سواءِ عام لڳي سگهن ٿا. لالو يادو جي مرڪزي اپوزيشن پارٽي، راشٽريہ جنتا دل (آر جي ڊي) سڀ کان وڌيڪ ووٽ حاصل ڪيا، پر 243 سيٽن مان صرف 25 تي ڪامياب ٿي سگهي. آر جي ڊي کي ڪل ووٽن جو 23٪ مليو جيڪو موديءَ جي اتحادي وزيراعظم نتيش ڪمار جي پارٽي جنتا دل يونائيٽڊ (جي ڊي يو) کان وڌيڪ آهي، جنهن کي 19.25٪ ووٽ مليا. هي غير معمولي آهي تہ سڀ کان وڌيڪ ووٽ حاصل ڪندڙ پارٽي ايترين گهٽ سيٽون کٽي سگهي. بي جي پي کي 20.08٪ ووٽ شيئر مليو پر ان جي باوجود بي جي پي ۽ جي ڊي يو بالترتيب 89 ۽ 85 سيٽون کٽي ويون. آل انڊيا مجلس اتحاد المسلمين 1.85٪ ووٽ شيئر سان 5 سيٽون کٽيون. جڏهن تہ ڪانگريس کي 8.71٪ ووٽ ملڻ باوجود صرف 6 سيٽون مليون. ساڳي طرح جا اڻ وڻندڙ نتيجا کاٻي ڌر وارين پارٽين لاءِ بہ آيا. ۽ اهو ڀارت ۾ ڪيترن ئي چونڊن ۾ عام آهي، جيڪو ملڪ جي 'فرسٽ پاسٽ دي پوسٽ' نظام جو عڪس آهي، جتي هڪ سيٽ کٽڻ سڀني ووٽن کان وڌيڪ اهميت رکي ٿي.

1977ع ۾ اندرا گانڌي کي جنتا پارٽي صرف 2٪ ووٽ جي فرق سان شڪست ڏني. ان وقت اندرا گانڌي کي 40.98٪ ووٽ مليا، جڏهن تہ اپوزيشن اتحاد وٽ صرف 43٪ ووٽ هئا. انهي بهرحال، اندرا گانڌي 543 سيٽن واري لوڪ سڀا مان 154 سيٽون کٽي ويون. ان جي مقابلي ۾، تازه چونڊن ۾ ڪانگريس کي اڳين جي پيٽ ۾ اڌ سيٽون کٽڻ لاءِ بہ جدوجهد ڪرڻي پئي، اهو اهم نقطو آهي تہ جيڪڏهن راهول گانڌي پنهنجي پارٽيءَ کي زنده رکڻ چاهي ٿو تہ انهن کي پاڻ کي ۽ عوام کي صحيح طرح سمجهائڻو پوندو.

نريندر موديءَ جي قيادت ۾ بي جي پي ڪنهن بہ قيمت تي اقتدار حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪري رهي آهي، جتي اها مڌيہ پرديش، ڪرناٽڪ ۽ مهاراشٽر ۾ ڏڙي بندي ذريعي رياستي حڪومتون ختم ڪرڻ ۽ اليڪشن ڪميشن جي سامهون سوال اٿارڻ جي غير رواجي طريقن سان ڪاميابي حاصل ڪرڻ ۾ مصروف آهي. تہ پوءِ اپوزيشن پارٽين لاءِ سڀ کان اهم ڪم ڇا آهي؟ انهن کي شايد پهرين پنهنجي ترجيحات طئي ڪرڻي پونديون. مثال طور، کاٻي ڌر وارن کي مغربي بنگال ۾ ممتا بينرجي کي ڪمزور ڪرڻ يا بي جي پي کي پوئتي ڌڪڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. ڪيرالا ۾ بہ بي جي پي کي دور رکڻ لاءِ اهڙيون قربانيون ضروري آهن.

ڇا اپوزيشن واقعي يقين رکي ٿي تہ اها چونڊن جي ذريعي ڪنهن حقيقي جمهوري عمل ۾ حصو وٺي رهي آهي؟ يا اڄ جون چونڊون صرف ترتيب ڏنل رسمي ڪارروايون آهن، جن جا نتيجا اڳ ۾ طئي ٿيل آهن؟ اليڪشن ڪميشن تي مضبوط ڪنٽرول ان جي واضح علامت آهي. اپوزيشن 'ٻي آزادي جي تحريڪ' تي بہ غور ڪري رهي آهي. ڇا انهن کي گانڌي وانگر روڊ تي نڪرڻ گهرجي؟ ۽ شايد گانڌي وانگر پاڪستان سان ڳالهائڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي؟ انتهاپسند قومپرست اپوزيشن پارٽيون بہ بي جي پي کي ان جي عسڪري ميدان ۾ شڪست نہ ڏئي سگهن.

لطيفي لات — شاهہ عبداللطيف ڀٽائي

گهيڙان ڪَري نہ گهُورَ، تَڙَ تَڪَڙَ ڪان نہ لَهي؛
جَنهنکي سِڪَ ساهَڙَ جِي، پُورَنِ مَٽي پُورَ؛
ڪارِيءَ راتِ ڪُنَنِ ۾، وَهَمَنِ ڪِي وَهلُورَ؛
جَنهِنکي ساڻُ پِريان جا سُورَ، تَنهِنکي نَدِي ناهِ نِگاهَ ۾.
(سُر سهڻي)

'سيڪا پريان پوچي، نينهن نيڻان ڳڻ ڳالهہ وو...'

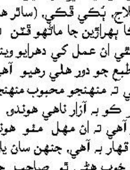

فقير حاجن نظاماڻي

عاشق زهر پياڪ، وهہ پسيو وهسن گهڻو
ڪڙي ۽ قاتل جا، هميشہ هيراڪ
لڳين لنئون لطيف چئي، ڦنا ڪيا فراق
توڙي ڇڪن چاڪ، تہ بہ آهہ نہ سُلن عام سان.

لطيف سائينءَ جي سورمين ۽ سورمن ڪانسواءِ بنا نالي ڪردارن جي عشق جي ڳالهہ ڪندا سين لطيف سائينءَ جي ڪلام مان عشق هر جڳهہ تي چمڪي پيو. جنهن جي روشني پوري دنيا تائين پکڙيل آهي. فقير چون ٿا تہ، عشق جي معاملن تي سائنس جي ڪا رسد نہ پهتي آهي، پر پوءِ بہ ڪوشش ڪئي اٿن پهچ حاصل ڪري بہ عشق کي ڇا ڪندا؟ عشق پنهنجي منزل ڏانهن روان دوان آهي. نہ نفعي جي پرواهہ نہ زندگي موت جي قصد. طالب ۽ مطلوب پاڻ هڪ آهن. بس ٻئي سان هڪ ٿي رهڻ جي خواهش هوندي آهي. فاصلا، وقت عشق جي اڳيان محتاج آهن. زندگيءَ جو احساس دوست جي موجودگي ۽ موت عليحدگي کي چون ٿا تہ لطيف سائين جن فرمائين ٿا تہ،

اُٺياري اُٺي ويا، منجهان مون آزار،
حبيب ٿي هٽي ويا، پيڙا جي پچار،
طبيبن تنوار، هڏ نہ وٺي هاڻ مون.

هن بيت ۾ لطيف سائينءَ عشق جي ڪيفيت جي ڳالهہ ڪئي آهي تہ جڏهن محبوب مون وٽان اُٺيا تہ منهنجو جيءُ ۾ آزار اٿاري ويا. منهنجا محبوب، حبيب آهن پر جڏهن مون وٽان اُٺيا تہ سورن جي پچار جو سبق ڏيئي ويا. منهنجي مرض جا طبيب صرف منهنجا محبوب ٿي آهن. منهنجي جان جسم پنهنجي پرينءَ ڪانسواءِ بلڪل پسند نہ آهي. پنهنجي ڪيفيتن جو تذڪرو فقيرن اهڙيءَ ريت ڪيو آهي. جنهن مان پتو پوي ٿو تہ عشق جي خوراڪ محبوب جي صورت جو

محبوب جي هيو ڪوبہ نٿو وٺي، هن بيت ۾ لطيف سائين جن عڪاسي ڪئي آهي تہ جڏهن جدائي ٿي وڃي آهي تہ عاشق بيماري واري حالت ۾ يار جي ياد ۾ تڙپي رهيو آهي. ڊاڪٽر دوا جي لاءِ آيو آهي. جنهن کي سنڌي ويڄ چئون ٿا، اُهو ڏئي نٿو وٺيس. ان ڊاڪٽر کي چوي ٿو تہ منهنجي هن حال جو حبيب هادي پنهنجو محبوب آهي. هر عاشق جي ڪيفيت جي عڪاسي هن بيت ۾ ٿيل آهي، پر ڪيفيت کي سمجهڻ لاءِ بہ انهيءَ ڪيفيت مان گذرڻ لازمي آهي، نہ تہ عام ماڻهو هنن اعليٰ ڪيفيتن کي وقت جو زيان چون ٿا، يا وري جسماني ٿڪاوٽ جي آسائش ڪوئين ٿا. پر عشق جي ڪيفيت کي بہ ڪي عاشق سمجهن ٿا، ٻين ماڻهن جي لاءِ هي تحفو ڏاتيءَ عطا نہ ڪيو آهي، چون ٿا تہ هر ڪنهن روح کي هيءَ عشق جي ڪيفيت نصيب ناهي ٿيندي، جنهن پاڪ روح کي رب سائين مقام عطا ڪري. عشق جي ڪيفيت گهٽ ظرف وارن لاءِ نہ هوندي آهي، اعليٰ ظرفن کي جڏهن ملندو آهي تہ ضمير روشن ٿي ويندو آهي. فقير چون ٿا تہ جڏهن عشق جو سواد انسان جي وجود سان ملي وڃي ٿو هيءَ دنيا رنگين ۽ خوشبودار ٿي لڀائيندڙ ٿي لڳي.

حبيب ٿي هادي ٿيو رهنماءِ راحت
پيڙا نيائين پاڻ سين، لاٿي ڏٿي لٿ
سپيريان صحت، ڏنيم منجهان ڏڪندي.

لطيف سائينءَ جن فرمائين ٿا تہ حبيب ٿي هادي ٿين ٿا تہ انهن جي رهنمائي راحت ٿي پوي

پنهنجي وجود ۾ پنهنجي محبوب کي ڳوليندا آهن سور بہ محبوبن سان ڳڏ هجن ٿا تہ ديدار بہ يار جو هوندو اٿن.

سائر صحت سپرين، آهي نہ آزار
مجلس وير مٿو ٿئي،
ڪوئيندي قهار
خنجر تنهن خوب هڻي جنهن سين ٿئي يار،
صاحب رب ستار، سوجهي رڳون ساهہ جون.

لطيف سائين جن هن بيت ۾ فرمائين ٿا تہ سائر يعني مرض جو علاج، ٻُڪي ڦڪي، (سائر هڪ اهڙي ٻڪي آهي جيڪا ٻهراڙين جا ماڻهو ڦٽن تي هڻندا هئا يا اڃان بہ ڪٿي ان عمل کي دهرايو ويندو هجي پر هاڻ سائنسي طبع جو دور هلي رهيو آهي) لطيف سائين فرمايو آهي تہ منهنجو محبوب منهنجي لاءِ علاج آهي، عشق ۾ ڪو بہ آزار ناهي هوندو. پر جڏهن محبوب سڏيندو آهي تہ ان مهل مٿو هوندو آهي. چو جو ان جو نالو قهار بہ آهي. جنهن سان ياري رکي ٿو تہ ان کي خنجر خوب هڻي ٿو صاحب جي نظر ساهہ جي رڳن تي هوندي آهي. فقير چون ٿا تہ، عشق ۽ عبادت ۾ دوئي ڪرڻ يعني ڪنهن ٻئي کي شريڪ ڪرڻ ڪفر آهي. ان ڪري عاشق پنهنجي محبوب کي ٻين لوازمات کان پري ڇڏيندو آهي. ان کي جيڪا تڪليف ٿئي تہ اها ڪيفيت ٻين شين

ڪجي پر انهن لفظن جو لطف حاصل ڪرڻ لاءِ ڪا ڳالهہ ڪرڻي پوي ٿي جيڪا اندر ۾ ويهي رهي ٿي هر دفعي لطيف سائينءَ جي بيتن جي ڪيفيت ۽ سوادي ذائقو مٿيل ملي ٿو هي هڪ ڳالهہ جو ثبوت آهي تہ لطيف سائين پنهنجي اصل ڪيفيت اسان لاءِ رکي آهي جهڙي حلت ۾ اسان آهيون ان ڳالهہ جو اسان اندازو لڳائي سگهون ٿا. فقير چون ٿا تہ، عشق جي ڪيفيت حقيقي هجي يا مجازي فرق. صرف محبوب هوندو آهي پر عاشق جي اندر ۾ حقيقي جذبوئي هوندو آهي. جنهن جو نالو مجازي هجي يا حقيقي هجي اندر جي حلت ساڳي هوندي آهي. پر هنن ڳالهين جي خبر بہ انهن ماڻهن کي پوندي جيڪي هنن حلتن مان گذريا هوندا تہ عاشق ۽ معشوق جي وچ وارو وقت ۽ فاصلو ڪيئن ختم ٿئي ٿو بن جسمن جي مٿان عشق هڪ سواري مخلوق جي عقل کي خاموش ڪيئن ڪري ٿي ڇڏي. پر هن عشق جي اعليٰ جذبي کي حاصل ڪرڻ لاءِ سر جو سودو ڪرڻو پوي ٿو جتي نہ واپسي آهي نہ ٻرڙن جي منزل آهي حقيقي هڪل تي سر لاهي ڏيڻ واري سچن جي ضرورت هوندي آهي اصلي عشق جو مزو بہ اُهي عاشق وٺن ٿا، باقي نفس جا پوڄاري پنهنجي جسم کي پلي ڪيڻن جي لاءِ تيار ڪندا رهن ٿا.

سر جدا ڌڙ ڌار، دوڳ جنين جا ديگ ۾
سي مرڪن پچار حاضر جنين هٿ ۾.

عاشق پنهنجي جسم کي ساڙي خاڪ مثل بڻائي محبوب جي رضا حاصل ڪري ٿو عشق جي مُنڪدي ۾ ٻُڻن جي هيٺان باهہ ٻري ٿي، جنهن ۾ عاشقن جا سر ڪڙهن پيا، لطيف سائين عاشقن جي اهڙي ڪيفيت جو بيان ڪيو آهي. جدائي عاشق ۽ معشوق نہ رهندي آهي، ٻئي هڪ ٿي ويندا آهن جسم

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

اربع 19 نومبر 2025 ع

کورٹ نوٹیس

عدالت ہٰذا جناب سید ایاز قادر جج نمبر1 کے تحت کراچی ایڈمنسٹریشن نمبر13 سال 2025ء

شیرمتی Mavani وائی گووند بالغ هندو میگھواڑ مقدمہ گزٹ صدمہ صدیق کنیزی تعلقہ ملیر ضلع غربی کراچی۔۔۔ایپلیکیشن۔خلاف۔(1) شریمتی رتنا لیجمل بالغ هندو میگھواڑ ساکنہ مکان نمبر 104/3/4 فلیٹ نمبر 17-1 دوسرا فلور ایچ ایم سی ہاؤسنگ اسکیم ملیر ماڈل کالونی کراچی (2) پنکھا لیجمل ولد وائی گووند لیجمل، ذات ورلو، ایپلیکنٹس۔بنام۔(1) شریمتی سوشیلا بائی ولد لیجمل، ذات ورلو، (2) ہیرالال ولد لیجمل، ذات ورلو، (3) سمندر لیجمل ولد لیجمل، ذات ورلو، (4) سمندر لیجمل ولد لیجمل، ذات ورلو، (5) سمندر لیجمل ولد لیجمل، ذات ورلو، (6) سمندر لیجمل ولد لیجمل، ذات ورلو، (7) سمندر لیجمل ولد لیجمل، ذات ورلو،

جيڪب آباد ۾ جوابدار پنهنجي زال تي تشدد ڪري قتل ڪري ڇڏيو

گوٺ نوازو جاگير ۾ جوابدار راشد گورشائي پنهنجي زال مسمات حسن تي تشدد ڪري بيدردي سان ماري ڇڏيو

اطلاع تي پوليس پهچي عورت جو لاش ڪٺائي اسپتال منتقل ڪيو، پوسٽ مارٽم ڪرڻ بعد ورثن حوالي

پنج مهينا اڳ ڏيتي ڏيڻ تي شادي ٿي هئي، خبر ناهي مون کي ڪهڙي ڳالهه تان قتل ڪيو آهي: مسمات حبيبان

حيدرآباد: بارن جي ڏهاڙي جي حوالي سان تقريب ۾ ڊپٽي ڪمشنر زين العابدين ميمڻ ڪي انعام ڏئي رهيو آهي

حيدرآباد ۾ فٽڪن جي فيڪٽري ۽ ٽيل والا غير قانوني آهن: ڪمشنر حيدرآباد

حيدرآباد ڊويزن ۾ موجود سمورين غير قانوني فٽڪن جي فيڪٽرين کي فوري سيل ڪيو وڃي

مٽياري لڳ همراهه جو سر ناليءَ مان لاش مليو، اسپتال منتقل

حيدرآباد: مقامي اسڪول ۾ منعقد فيل ميلي ۾ ٻارڙيون پروجيڪٽ ڏيکاري رهيون آهن

گهوٽڪي ۾ هٿيارڌارن جي دڪان تي ڦر ڪوشش، هڪ جوابدار سوگهو

قاضي احمد لڳ ڪوسا برادري ۾ هلندڙ خوني تڪرار تان هٿيارڌارن جي فائرنگ، ۾ نوجوان مارجي ويو

جوابدارن گوٺ حسن ڪوسو واسي 22 ورهين جي شهباز ڪوسو کي گوليون هڻي سخت زخمي ڪري ڇڏيو

نوجوان کي نوابشاهه اسپتال ريفر ڪيو ويو جتي زخمن جا سور نه سهندي دم ڌڻي حوالي ڪيو

برادري جي ماڻهن تڪرار تان سئوٽ شهباز کي گوليون هڻي قتل ڪري فرار ٿي ويا آهن: هدايت الله ڪوسو

گهوٽڪي پرسان موٽرسائيڪل ۽ رڪشا وچ ۾ ٽڪر، هڪ ڄڻو فوت ٻيو زخمي

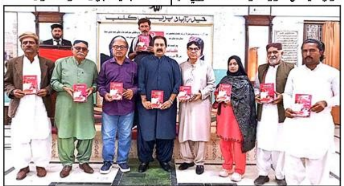

مٺي ويجهو اي سي بس موٽرسائيڪل مٿان چڙهي وئي، نوجوان فوت، ٻه زخمي

ننڍون ڪوٽ روڊ تي ڦانگڙيو موڙ تي تيز رفتار اي سي بس جو موٽرسائيڪل سان ٽڪر ٿيو

حيدرآباد ۾ هاري ڪاميٽي جي اڳواڻ صدر اظهر جتوئي جي ورسي، خدمتن تي لکيل ڪتاب جي مهورت

ڪنڊڪوٽ بيا برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، فائرنگ، ٻه ڄڻا قتل، 3 زخمي

گوٺ گاهي خان بيو ۾ بيا برادري جي ٻن ڌرين ۾ مڇي مارڻ جي معاملي تان جهيڙو ٿي پيو

جهيڙي ۾ فائرنگ لڳڻ سبب يار محمد ۽ شبير احمد بيو مارجي ويا، 3 ڄڻا پڻ زخمي ٿي پيا

واقعي بعد ڌرين ۾ ڇڪتاڻ وڌي وئي، هڪٻئي جي گهرن تي حملا، علائقي ۾ خوف ۽ هراس پکڙجي ويو

جاتي ۾ گورنمينٽ هاءِ اسڪول جي ليڪ ٽي قاضي تي پرنسپال جو احتجاج

اسلام ڪوٽ: ٿرڪول بلاڪ ون مان نيڪالي ڏنل ڊرائيورن جو احتجاج

ڪورواهه ۾ پرائمري استاد جي تذليل خلاف احتجاجي مظاهرو

سامارو لڳ ناري جي ڪپهه مان قاتل ڪاٺل لاش هٿ

ڪوٽڙي لڳ 10 سالن جي نياڻي کي بلاڪ وڌو ويڪسين نه لڳڻ سبب فوت، وارثن جو احتجاج

پاڪستان جي سياست ۽ عورتن جو ڪردار انتهائي اهم آهي: نزهت صادق

اسلام ڪوٽ: ٿرڪول جي ڪمپنين پاران نوڪرين مان ڪڍيل ملازم احتجاج ڪري رهيا آهن

رادڻ لڳ 17 سالن نوجوان گاهه جي ٿريشر ۾ هيٺان اچي چيڀاٽجي فوت

دڙو ۾ ٻنون جي بيلن ۽ نايات وڻن جي نسل ڪشي تيز خلاف احتجاج

ملي ۾ اشفاق علي ميمڻ کي ڊپارڪر ۽ اسسٽنٽ ڪمشنر مقرر ڪري ڇڏيو

حيسڪو ايس اي سهيل شيخ جي ڊاڪٽر عرفان گل مگسي سان ملاقات

خيرپور ۾ سرڪاري توڙي پرائيويٽ زمين تان قبضو ختم ڪرائڻ احتجاجي ڌرڻو

بدين: ڊيٽي ڪمشنر ياسر ڀٽي سيکاريندڙ آفيس ۾ عوامي مسئلا ٻڌي رهيو آهي

ٽنڊوجام لڳ موٽرسائيڪل سوارن سان حادثو، عورت فوت، پٽ زخمي

حيدرآباد ڪلب ۾ ”سنڌ ڪلائميٽ چينج پاليسي 2022“ جي ترويج ۽ عملدرآمد بابت ورڪشاپ

محرابپور پرسان گهر جي ڇت تان پير ترڪڻ سبب ٽينيجر ڪري فوت

عمرڪوٽ ۾ سوناري جي دڪان تي چوري جوابدارن خلاف ڪيس داخل

محرابپور ۾ مسافر ريل گاڏي جي ٽڪر ۾ ريلوي ملازم فوت، گهر ۾ ڪهرام

ٽنڊوجام: آر جي ڊي سي ايل پاران ڪاري سائي جي علاج ۽ بچاءَ واري ڪئمپ لڳائي وئي

ٽنڊوجام: آر جي ڊي سي ايل پاران لڳايل ڪئمپ جو افتتاح ڪيو پيو وڃي

دادو ۾ حيدرآباد يونين آف جرنلسٽس جي سال 2026 لاءِ عهديدارن جي چونڊ

سينجهارا بالا واسي نوجوان پراسرار نمونيءَ گم، وارث پريشان

لاڙڪاڻو: هڪ عورت ٻڪرين جو ڌڻ رستي تان وٺي وڃي رهي آهي

سجاول ۾ شهيد سنڌ الطاف جسڪاڻي جي پنجين ورسي جو يادگار پروگرام

مورو ۾ روڊ حادثي ۾ فوت ٿيل ٻن نوجوانن جي تدفين، سياسي سماجي اڳواڻن جي شرڪت

خيرپور لڳ ڪنهر برادري جي ٻن ڌرين ۾ زمين تان جهيڙو، ٻه ڄڻا زخمي

سکرنڊ ويجهو جي بوءِ ڪارڪنن سان جهيڙو ڪري ويو، زخمي اسپتال داخل

ٽکن ۽ ٻنيادي سهولتن جي کوٽ خلاف احتجاجي مظاهرو

مٽياري: پي پي پاران لعل شهباز اسٽيشن ٽائون جي وائيس چيئرمين لاءِ اميدوار نامزد

ڪينجهر ۽ روڊ سوار کان مقرر ٿيڻ تي پرائيويٽ ٽائون چونڊ

خانپورمهر ۾ خانگي تڪرار ۾ دل جي دوري پوڻ سبب 2 معزز شخصيتون لاڏاڻو ڪري ويون

بدين پوليس جون ڪارروايون، چوريون ٿيل موٽرسائيڪلون، منشيات هٿ، 4 جوابدار گرفتار

سکر ۾ عورتن جا حق ۽ فرض، سيرت نبي ﷺ جي روشني ۾ عنوان هيٺ ڪانفرنس

رانيپور لڳ ٽائون ڪميٽي جي ناهلي سبب نالين ۽ گٽرن جو گندو پاڻي قبرستان ۾ ڪاهي پيو

ڊگهي لڳ ڳوٺ پاهار جي گهر سڙي رک، متاثر ڪٽنب کليل آسمان هيٺ ويٺل

حيدرآباد: لطيف آباد ۾ سيوريج جو پاڻي گڏ ٿيل نظر اچي رهيو آهي

بدين ۾ ٻه ڏينهن جاري ميلي ماهگير ميلي جي اختتام تي ادبي سيمينار

مورو پوليس پاران ڪمينين ۾ چوريون ڪندڙ جوابدار کي گرفتار ڪرڻ جي دعوا

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي، عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ ڳاڏي کاتو حيدرآباد مان ڇپرائي جاري ڪئي